

HARKUJÄRVE
LASTEAED

ÕPPEKAVA

Harkujärve 2019

Sisukord

ÜLDSÄTTED.....	5
1. LASTEAIJA LIIK JA ERIPÄRA	5
1.1 Liik.....	5
1.2 Eripära.....	5
2 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED VANUSETI	7
2.1 Eesmärk.....	7
2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted	7
2.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestatakse.....	8
2.4 Õpikäsitus.....	8
2.5 Õppe- ja kasvatusvaldkondade sisu ning arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti	9
2.6 Mina ja keskkond	10
2.7 Keel ja kõne.....	13
2.8 Eesti keel kui teine keel.....	17
2.9 Matemaatika.....	18
2.10 Kunst.....	20
2.11 Muusika	24
2.12 Liikumine	26
2.13 6-7aastase lapse digipädevused.....	30
2.14 Väärtuskasvatus	30
2.14.1 Lapsekesksus	30
2.14.2 Eeskuju	31
2.14.3 Õppiv organisatsioon.....	31
2.14.4 Meeskonnatöö.....	31

2.14.5	Terviseedendamine ja keskkonnasäästmine	31
2.15	Lapse arengu eeldatavad üldoskused vanuseti.....	32
2.15.1	Mänguoskused	32
2.15.2	Tunnetus- ja õpioskused	33
2.15.3	Sotsiaalsed oskused.....	34
2.15.4	Enesekohased oskused.....	36
3	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS.....	37
3.1	Lasteaia õppeaasta perioodi pikkus ja päevakava koostamise põhimõtted	37
3.2	Õppe ja kasvatustegevuse vormid ja valdkonnad	37
4	LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS.....	39
	Lapse arengu hindamine	39
4.1	Arengumapp	39
4.2	Lapsevanemaga arenguveestluse läbiviimise kord	40
4.3	Koolivalmiduskaart	41
5	ERIVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	42
5.1	Eripedagoogi roll	42
5.2	Tegevusterapeudi roll	43
5.3	AEV laste välja selgitamine	43
5.4	Andekas laps	44
5.5	Lapsevanemate teavitamine.....	44
5.6	Töö lastega	45
5.7	Koostöö teiste institutsioonidega	45
5.8	Dokumentatsioon	45
5.9	Harkujärve lasteaia individuaalse arenduskava (IAK) koostamise korraldus	46

6	LAPSEVANEMAGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	48
7	LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	50
	LISAD	51
	LISA 1 Õppe- ja kasvatustegevuse päeviku täitmine ELISI keskkonnas.....	51
	LISA 2 Rühma õppeaasta tegevuskava struktuur	52
	LISA 3 Päevakava	53
	LISA 4 Arengukaart	54
	LISA 5 Arengumapi struktuur.....	56
	LISA 6 Lastevanematega arenguestluste kokkuvõte ja aruanne	57
	LISA 7 LASTEVANEMATEGA ARENGUESTLUSTE ARUANNE 20../20.. õ.a.	58
	LISA 8 Harkujärve lasteaia koolivalmiduskaardi väljastamise kord ja koolivalmiduskaart	59
	Lisa 9 Lapse arengu jälgimise kaart ja individuaalne arenduskava (IAK).....	62
	Lisa 10 Tugiteenuste kaart.....	68
	Lisa 11 Lastevanemate koosolekute läbiviimise kord.....	69

ÜLDSÄTTED

Harkujärve Lasteaia õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamise aluseks on Vabariigi Valitsuse 29. mai 2008. a määrusega nr 87 kinnitatud „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava”.

Lasteaia õppekava on aluseks rühma tegevuskava koostamisel, õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel, laste arengu jälgimisel ja hindamisel, töös erivajadustega lastega ning koostöös lapsevanematega ja nende nõustamisel õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lasteaias toimub õppimine mänguliste tegevuste kaudu lähtuvalt õppe- ja kasvatusvaldkondade eesmärkidest ja sisust ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest.

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor ja tööd koordineerib õppealajuhataja. Lasteasutuse õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteasutuse pedagoogid.

Harkujärve Lasteaia õppekava läbinule annab lasteasutus välja vastava õiendi ja koolivalmiduskaardi milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused.

1. LASTEAIA LIIK JA ERIPÄRA

1.1 Liik

- Harkujärve Lasteaed, (edaspidi: lasteasutus), on Harku Vallas asuv munitsipaalõppeasutus, mis juhindub oma tegevuses riigi ja kohaliku omavalitsuse seadustest, määrustest ja õigusaktidest ning lasteasutuse põhimäärusest
- Lasteasutuse postiaadress on Eesti Vabariik, Harjumaa, 76916, Harku vald, Jaan Venter tee 6, Harkujärve
- Lasteasutuses on 6 rühma
- Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles integreeritud tegevuste üldõppe alusel mängulise õppena
- Lasteasutus võib korraldada huvitegevust ja -koolitust
- Lasteaial on kodulehekülg: <http://www.alasniidulasteaed.eu/harkujarve>, logo, maskott
- Harkujärve lasteaed avati 1.märtsil 2019 Alasniidu Lasteaia filiaalina

1.2 Eripära

Lasteaia eripära ja omanäolisus väljendub neljas valdkonnas:

- 1) Lasteaia esimeseks eripäraks on looduslähedus. Elukeskkonna sotsiaalne, looduslik ja

kultuurikontekst võimaldab kujundada lastele sobivat hariduse sisu, mõistmaks oma kohta ja rolli neis keskkondades. Lasteaia lähedane järveäärne park ja mets koos oma lindude rohkusega toetab laste teadmiste arendamist läbi loodusvaatluste ja keskkonnahariduse. Meid ümbritseva elu lähendamiseks on Harkujärve lasteaia rühmade nimetustes kasutatud lindude liitnimesid Pöialpoisid, Koduvarblased, Metsvindid, Põldlõokesed, Laulurästad ja Naerukajakad. Kavas on liituda “Rohelise kooliga”

- 2) Teiseks eripäraks oleme inspireeritud Johannes Käisi pedagoogikast, peame oluliseks kahte pedagoogilist põhinõuet – lapsepärasus ja elulähedus. Projektõppe kaudu lähtutakse põhimõttest, et kõik lapsed on õpivõimelised, ent iga laps teeb seda erinevas tempos ja talle eriomasel viisil, kasutades mängulis-avastuslikke võtteid.
- 3) Arvestades iga lapse eripära ning suutlikkust toetame seda läbi omaduse-; tahte- ja identiteedikasvatuse. Väärtustame laste algatust, isetegevust, enesekriitikat, püsivust, kohusetunnet ja hoolivust. Kavas on liituda väärtusõpetuse programmiga.
- 4) Neljandaks eripäraks planeerime jätkata terviseedendust ja liituda Tervist Edendavate Lasteaedade Võrgustikuga

Tervisekasvatus lähtub kolmest põhimõttest:

1. Lapse arengule ja tervisele soodsate tingimuste loomine - eakohane päevakava, küllaldane liikumine värskes õhus ja tervislik toit;
2. Tervislike harjumuste kujundamine, lapse arusaamine tervise hoidmise vajalikkusest ja võimalustest;
3. Koostöö arendamine ja tugevdamine laste, lasteaia personali ja lastevanemate vahel tervislike harjumuste kujundamisel

2 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED VANUSETI

2.1 Eesmärk

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada lapse mitmekülgset ja järjepidevat arengut kodu ja lasteasutuse koostöös.

Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted on:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- lapse loovuse toetamine;
- mängu kaudu õppimine;
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- kodu ja lasteasutuse koostöö;
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Õppe-ja kasvatustegevust kavandatakse koos parendusvaldkondade, -tegevuste ja eesmärkidega, arvestades lapse individuaalsust ja erivajadusi, kaasates erispetsialiste, lapsevanemaid ja pedagooge. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi. Kuu temaatikast tulenevad õppe-ja kasvatustöö eesmärgid planeeritakse lapsest lähtuvalt, projektipõhiselt ja kirjutatakse õppe-ja kasvatustöö ELIISI päevikusse ning on lapsevanemale nähtav. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi (kuu) eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused eelneva kuu 26. kuupäevaks kasutades

selleks ELIIS-i keskkonda. (Pedagoogilise nõukogu otsus 5.09.2019) Lähtuvalt lasteaia õppekavast, lasteaia aasta tegevuskavast ja rühma laste vanusest ning eripärast koostavad rühmade õpetajad oma rühma järgmise õppeaasta tegevuskava¹ 31 augustiks, mille kinnitab õppealajuhataja hiljemalt 15.septembriks.

2.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestatakse

- vajadusel erineva rahvusliku, kultuurilise ja sotsiaalse taustaga, kasutades ära **erinevustest tulenevaid võimalusi**;
- nii üldist, kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, valdkondade sisude ja tegevuste **põimumist**, tegevusteks vajalike vahendite ning pedagoogide ja personali kaasamist.
- et rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi **esteetilises** ja **turvalises** ning **üksi** ja **ühistegevusi** võimaldavas keskkonnas;
- lasteaia lähiümbruses asuvaid **asutusi** ja **looduskeskkonda** (Juhani Puukool; Harku järv, järveäärne mets; Harkujärve suvemõisa park; Harkujärve kool ja kooli spordisaal; Harkujärve Kirik; Alasniidu lasteaed; hea bussiühendus on Nõmme);
- **ühisüritusi**, mis kaasavad personali, lapsi, vanemaid, koostööpartnerid: perepäev, õpitoad, näitused, matkad, väljasõidud jne

2.4 Õpikäsitus

Õppekava kesksel kohal on loodus -ja keskkonnaõpetus, mida võimaluse piires Harkujärve lasteaia õppekava seotakse kõigi teemadega. Töökorraldus võimaldab õppe- ja kasvatustöös kasutada aktiivõppe ja kogemusõppe erinevaid meetodeid ja vahendeid. Õppimine toimub läbi kogemuste, tegutsemise, katsetuste, uurimiste.

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nende vahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisel, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Õppe- ja kasvatustegevus **seotakse**

- projektipõhise teemaõppega, kus integreerides erinevaid valdkondi kasutades mänguliste-avastuslike tegevuste võtteid ning kus suur osa on lapse algatusel ja isetegemisel.
- põhimõttega lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

¹ Vaata LISA 2 „Rühma õppeaasta tegevuskava“

- eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega.

Õppe- ja kasvatustegevuses **arvestatakse**

- õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.
- omavahel lõimitakse õppe- ja kasvatustegevusi, valdkondi ja teemasid.
- laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms

Õppe ja kasvatustegevuse **eelduseks** on

- lapse arengut toetav turvaline kasvukeskkond;
- eakohane vaimne keskkond mis toetab kõigi osapoolte koostööd ja laste arengut ning vaimset tervist;
- eakohane füüsiline keskkond mis pakub võimalusi iseseisvaks loovaks tegevuseks, mänguks ja on laste arengut soodustav;
- rühmaruumi paigutus mis võimaldab lastele üksi, väikestes gruppides ja ühist tegutsemist;
- mängu- ja õppevahendid mis on eakohased, terved, ja vastavad kuu temaatikale.

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse **tingimused**, et arendada lapse suutlikkust:

- kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega

2.5 Õppe- ja kasvatusvaldkondade sisu ning arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused. Lahtikirjutatuna on need järgmised:

Tabel 1. Õppe ja kasvatustegevuste lõimumine

<i>kuulamine ja kõnelemine</i>	<i>lugemine ja kirjutamine</i>	<i>vaatlemine ja uurimine</i>	<i>võrdlemine ja arvutamine</i>	<i>kunstilised tegevused</i>

lastekirjanduse ettelugemine ja jutustamine	hääldamine ja häälimine hääliku kuulmine, hääliku määramine	vaatluses osalemine õppekäikudel osalemine	esemete, nähtuste, omaduste võrdlemine	joonistamine erinevate vahenditega
laste jutustamine	tähtede tundmine	arutamine, vestlemine	hulkade ja suuruste võrdlemine	maalimine erinevate värvi liikidega
luuletuse päheõppimine	lugemine	katsete tegemine	sorteerimine, järjestamine, möötmise	voolimine mitmesugustest materjalidest
lavastusmängude mängimine	kirja eelharjutused (peenmotoorika: nööpimine, nõõrimine, toppimine,	ehitusmängude mängimine/konstrueeri mine	liitmine ja lahutamine	eri- ja segatehnikate kasutamine
suur trükitähtede kirjutamine	lõikamine, ladumine, krõõvimine, punumine, koorimine, sidumine)	laste teatmeteoste kasutamine	matemaatiliste jutukeste koostamine	lõikamine ja liimimine
mustrite joonistamine			täringumängude mängimine	mustrite kujundamine jm
värviraamatute värvimine	kirjutamine (kriidiga, pliatsiga, pulgaga jm)		loto-, doomino- ja mosaiikmängude mängimine jm	
raamatute uurimine				
lausete koostamine				
tähtede ladumine sõnadeks				
esinemis võimaluse arendamine (draamaõpe)				

2.6 Mina ja keskkond

Valdkond toimib terviklike teemade põhimõttel, mis võimaldab teemade, valdkondade ja eri tegevuste lõimumist arvestades lapse vanust.

Eesmärgiks on, et laps:

- mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult
- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas
- väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone, kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult
- väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkondlikku mõtteviisi
- märkab nähtusi ja muutusi looduses

Valdkonna sisu:

1. sotsiaalse keskkonna teemad: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine
2. looduskeskkonna teemad: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele

3. tehiskeskkonna teemad: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. valitakse valdkonna temaatika jälgides lapse huvi, igapäevaelu ja teda ümbritsevat keskkonnada, mis hõlmab sotsiaalset-, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
2. suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
3. lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
4. suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
5. suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

2 aastased	3 aastased
• täidab lihtsamaid korraldusi: “anna”, “näita” „istu“ • näitab ja nimetab kolme kehaosa endal, nukul või teisel lapsel • teab oma nime kui ka hüüdnime ja reageerib oma nimele • tunneb lähisugulasi, lemmiklooma • matkib loomade häälsusi • nimetab mänguasju (vähemalt nelja) • täidab talle antud korraldust “istu” • võtab osa ühistest laulumängudest • oskab paluda tuttavat toitu • suudab vastata jah/ ei küsimustele jaatavalt või eitavalt	• nimetab tuttavaid ümbritsevaid hääli • ütleb „mina“ ja kasutab oma nime • nimetab riideesemeid, kehaosi (“ema nina, mai king”) • nimetab ja näitab, kust hääli tuli • näitab sõrmedel oma vanust • teab, kas ta on poiss või tüdruk

4 aastased	5 aastased
• ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime • vastab küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk • teab oma vanust või näitab sõrmedel • nimetab pereliikmeid ja teab nende nimesid.	• oskab öelda oma nime, vanuse ja soo • kirjeldab oma perekonda ja kodu • kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas • oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu • teab oma, võõra ja ühise tähendust

• vastab küsimustele pereliikmete kohta. • oskab nimetada oma rühma nime ja ütleb rühmakaaslaste ja õpetajate ning õpetajaabide nimed. • matkib lihtsamaid töövõtteid • osaleb jõukohasel viisil vanemate laste ja täiskasvanute tegevuses. • räägib oma sünnipäevast • meeldetuletamise korral tervitab, jätab hüvasti, palub, tänab • küsimise korral nimetab oma sõprade nimesid • tunneb ära oma kodu ja lasteaia • oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid – ja elektroonikat. • oskab küsimise korral nimetada sõidukeid • leiab loodusest prahti ja toob selle kogumiskohta. • teab hammaste hooldamise vahendeid • nimetab toiduaineid ja eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi • oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma, lindu, putukat ja lille • oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi ja erinevaid ilmastikunähtusi • teab valgusfoori ja tulede tähendust • teab liiklusmärkide tähtsust. • teab helkuri kasutamise vajalikkust.	• loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid • teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid • oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid ja nendega seotud tegevusi • teab üldtuntud viisakusreegleid • tunneb ja jälgib lauakombeid • oskab sõpra lohutada ja abistada • oskab andeks anda ja leppida • kirjeldab kodumasinaid ja-elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte • kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet • nimetab tervist hoidvaid tegureid • nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev • oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust • nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud • oskab nimetada tuntumaid seeni, loomi, puid, lilli, puu- ja köögivilju • oskab nimetada kõiki aastaagu ja neid iseloomustada • nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid • mõistab, et joogi vett ja elektrit tuleb kokku hoida • oskab hoida enda ümber puhtust looduses, kodu ümbruses • teab kuidas sõiduteed ületada • teab liiklusmärkide tähendust • oskab ühissõidukis käituda • teab turvavöö ja –tooli vajalikkust sõidukis
---	--

6 aastased	7 aastased
• eeldatavad tulemused • oskab end tutvustada • teab oma pereliikmeid ja lähisugulasi • teab kodust aadressi ja telefoni • teab rühmareegleid ja traditsioone • teab kooli kui õppimise kohta • teab ja oskab kirjeldada erinevaid elukutseid ning nende vajalikkust • nimetab eesti riigi sümboleid ja oskab näidata kaardilt oma kodukohta • teab ja nimetab eesti lähinaabreid	• tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huve jms • kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone • nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid • nimetab eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone • mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused • oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku

• teab eesti rahva traditsioone ja kombeid • oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades • oskab luua ja hoida sõprussuht • oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid • teab nimetada erivajadustega inimestele vajalikke abivahendeid • oskab nimetada maja ehitamiseks vajalikke materjale • oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust • oskab kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid • teab, miks on vaja prügi sorteerida • kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist • jälgib hammaste hooldamise põhimõtteid oma igapäevaelus • oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve • teab ja tunneb ümbritsevaid ohte • teab ja kirjeldab kuidas käituda ohuolukorras • oskab kirjeldada kodukoha loodust • oskab nimetada teravilju, kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi • teab loomade käitumise erinevusi eri aastaaegadel • seostab muutusi looduses aastaaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada • selgitab ilmastikunähtuste seost aastaaegade • suhtub ümbritsevasse hoolivalt ja käitub seda säästvalt • teab kuidas viga saanud või inimese hüljatud looma aidata • teab liiklemise erinevusi linnas ja maal • teab, kuhu kinnitada helkurribad	• kirjeldab, kuidas keskkond ja inimeste käitumine võivad mõjutada tervist • järgib isikliku hügieeni nõudeid sh hammaste hoidmist ja hooldamist • suhtub ümbritsevasse hoolivalt ja käitub seda säästvalt • kirjeldab kodukoha loodust ning tuntumaid taimi, seeni ja loomi • kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring • selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad • selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest, öö ja päeva vaheldumisest • mõistab ning märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale • kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm • teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda
--	--

2.7 Keel ja kõne

Eesmärgiks on, et laps:

- on igapäeva suhtluses aktiivne vestleja, küsimuste esitaja ja suudab olla kuulaja rolli,
- suudab sobivate sõnadega väljendada oma mõtteid, arvamusi, tundeid ja teadmisi,
- tunneb huvi raamatute ja lastekirjanduse vastu;
- kasutab kõnes õiget hääldust, grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;

- saab aru kuulatud eakohasest tekstist ja oskab seda ümber jutustada;
- on omandanud lugema-kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna sisu:

- 1) keelekasutus: hääldamine, grammatika, sõnavara
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine,
- 3) lugemine ja kirjutamine ning lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
2. peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõne keskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
3. suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse mitmekesise temaatikaga raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
4. õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
5. mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

2 aastased	3 aastased
• suhtleb tegutsemise ajal • eelistab suhtlemisel tuttavat täiskasvanut • suheldes kasutab mitteverbaalseid vahendeid, osutamine koos üksikute sõnadega • vastab küsimustele ja korraldustele tutavas olukorras häämitsuse või 1- 2 sõnalise ütlusega • kasutab kõnes 1 – 2 sõnalist lauset • kasutab juhuslikult üksikuid käände- ja pöördvorme	• osaleb dialoogis, esitab ja vastab küsimustele • kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust • jutustab enda ja kaaslaste tegevustest, 1-2 lausungiga • saab aru tekstist, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega • loeb peast, kordab kuni 2 realist luuletust • kasutab 3- 5 sõnalisi lihtlauseid • kasutab õigesti enamikku käändevorme ja tegusõna käskivat kõneviisi

• kasutab sõnu ühes, üksikuid sõnu 2 – 3 vormis • väljendab kõnes: eitust, kuuluvust, asukohta, omadust, subjekti – objekti suhet • kasutab oma kogemustega seostuvaid kindla tähendusega sõnu • kasutab nimi-, tegu-, ase- ja määrsõnu • mõistab sõnu ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras • hääldab õigesti mõnda üksikut lühikest sõna • hääldab sõnades õigesti lihtsamaid häälikuid • vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid, täiendab täiskasvanu juttu osutamisega pildile või üksiku sõna ütlemisega.	• kasutab õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme ja tegusõna ma- ja da-tegevusnime • kasutab nimisõnu, tegusõnu, omadussõnu, tagasõnu ja mõningaid üldnimetusi • kasutab kõnes 1-2 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris • hääldab õigesti enamikku häälikuid • suudab kuulata lühikest jutustust • näitab arusaamist sõnades • vaatab iseseisvalt raamatuid
--	--

4 aastased	5 aastased
• algatab ise suhtlust • suhtleb eakaaslastega • küsib täiskasvanult ümbritsevate esemete kohta • kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust • räägib 2 – 3 lausungiga enda kogemustest • jutustab pildiseeria järgi • kasutab kõnes eritüüpi liht- ja rindlauseid ja tegusõna lihtmineviku vorme • mõistab ja kasutab liiginimetusi, objektide, osade, detailide nimetusi • kasutab mõningaid liitsõnu • kasutab kõnes 2 - 3 silbilisi sõnu, õiges vältes ja silbistruktuuris • hääldab õigesti konsonantühendeid • täiskasvanu häälimise järgi tunneb ära hääliku häälikute reas • tunneb ja nimetab üksikuid tähti • matkib lugemist ja kirjutamist	• algatab ja jätkab dialoogi väljaspool tegevust • kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust • kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid • kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti • annab edasi kuulnud teksti sisu täiskasvanu abiga • jutustab nähtust, tehtust ja möödunust 3 – 5 lausungiga • loeb peast kuni 4 realisi liisusalme, luuletusi • mõistab teksti mida pole otseselt kogenud • kasutab kõnes põimlauseid, nud- ja tud-kesksõnu, omadussõna võrdlusastmeid ja tingivat kõneviisi • ühildab sõnu arvus ja käändes ja kasutab õigesti nimisõna käändevorme mitmuses • kasutab kõnes vastandsõnu, mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu • kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu • moodustab vajadusel uuele sõnale uue tähenduse • hääldab õigesti kõiki häälikuid • hääldab õigesti 3 – 4 silbilisi tuttava tähendusega sõnu • hääldab õigesti kõiki häälikuühendeid 1 – 2 silbilistes sõnades • hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu • tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades • kuulab aktiivselt ettelugemist, küsides ja parandades teksti

6 aastased	7 aastased
• jutustab iseendast, esitab küsimusi • kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja • püsib teemas, vajadusel läheb kaasa teemamuutustega • annab edasi kuulnud teksti sisu ja tegelaste käitumise, täiskasvanu abiga • jutustab pildi või kogemuse põhjal • jutustades seob lauseid sõnadega: ja siis, siis, ja • suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab hinnangu • kasutab kõnes õigesti saava- ja rajava käände vorme • märkab täiskasvanu kõnes grammatikavigu • kasutab kõnes õigesti umbiskulist tegumoodi • kasutab õigesti kõnes aega väljandavaid määrsõnu • kasutab mõningaid samatähenduslikke sõnu • mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi • kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu • nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõna • kordab järele ja hääldab õigesti kõik häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu • häälib täiskasvanu abiga 1 – 2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu • määrab hääliku asukoha • kordab täiskasvanu eeskujul erivältes 2 sõnast koosnevat ridu, loeb üksikuid sõnu	• kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid • valib intonatsiooni ja sõnu olevalt kaassuhtlejast või suhtlusolukorrast • mõistab otsest ja kaudset ütlust • jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi • täidab tekstis lünga puuduva sõnaga • räägib sellest mida hakkab tegema • laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti, jutustamise ajal parandab ja täpsustab oma teksti • kasutab kõnes kõiki käändevorme, ainsuse ja mitmuses • kasutab kõnes käändevorme harva erinevates funktsioonides • kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante • kasutab kõnes enamasti laadivahelduslike sõnu • kasutab õigesti põimlauseid mis väljendavad põhjust • selgitab kuulnud kujundlike väljendite tähendust oma sõnadega • kasutab kõnes abstraktse tähendusega sõnu • kasutab kõnes inimesi ja tegevust iseloomustavaid sõnu • liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi jälgides sõnu • kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu • mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades • kordab õigesti järele võõraid sõnu • hääldab õigesti võõrhäälikuid • nimetab ja kirjutab enamikku tähti • veerib 1 – 2 silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi • häälib õigesti 1 – 2 silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühenditeta sõnu • kirjutades märgib õigesti 1 -2 silbiliste häälikuühenditeta sõnade häälikstruktuuri • eristab häälikuühendita sõnas kuulmise järgi teistes pikemat häälikut • jagab kuulnud lause sõnadeks kasutades sõnade arvu märkimiseks abivahendeid • muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri

	• tunneb ära luuletuse ja muinasjutu kui kirjandusžanri
--	---

2.8 Eesti keel kui teine keel

Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe.

- Õppe- ja kasvatustegevus rühmades toimub eesti keeles, mitte-eesti kodukeelega lapsed omandavad eesti keele lõimitud tegevuste kaudu, millele lisandub eesti keele tugiõpe.
- Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning metoodikat.
- Erivajadustega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava.

Eesti keelest muu kodukeelega laste õppe- ja kasvatustöö eesmärgiks on toetada laste loomulikku huvi ümbritseva elu vastu, laiendada tema teadmisi loodusest, ühiskonnast ja eesti kultuurist ning arendada nende keelelisi ja vaimseid oskusi ja äratada huvi eesti keele vastu.

Eesti keelest muu kodukeelega laste õpetamise põhimõtted:

Eesti keele osakaal rühmas on 100%. Kogu lasteaia personal suhtleb lastega ainult eesti keeles.

Eesti keele omandamine toimub kaemusliku-kogemusliku õpetuse kaudu. Laps õpib tegutsedes ja läbi isiklike kogemuste, tuginedes õpetajate poolsetele sõnalistele selgitustele ning vajadusel toetavale pildimaterjalile.

Uut sõnavara, mis on seotud nädala teemaga, tutvustatakse igal esmaspäeval. Eesmärgid on kohandatud.

Iga muukeelne laps käib vähemalt ühel korral nädalas tegevusterapeudi ja/või eripedagoogi juures, kus toimub keeleõpe kas individuaalselt või kuni 4-liikmelistes gruppides, kus laste keeleoskuse tase on võrdne. Tegevused tegevusterapeudi ja eripedagoogi juures lõimuvad rühma tegevustega.

Eristatud on kolm erinevat keeleoskuse taset:

- 1) Laps ei mõista ja ei räägi eesti keelt.
- 2) Laps mõistab, aga ei räägi eesti keelt või kasutab rääkimisel üksikuid sõnu või fraase.
- 3) Laps mõistab eesti keelt ning suudab osaleda lihtsamates, igapäevasesmates ja oma kogemustele tuginevates vestlustes.

2.9 Matemaatika

Eesmärgiks on, et laps:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ning võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- suudab esemeid ja kujundeid uurimise ja vaatlemise teel võrrelda ja kirjeldada kasutades vastavat sõnavara;
- suudab orienteeruda ümbritsevas ajas ja ruumis;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- kasutab arvude võrdlemisel, järjestamisel ning tehete kirjeldamisel vastavat sõnavara;
- tunneb põhilisi pikkuse, massi ja mahu mõõtühikuid ning rahaühikuid.

Valdkonna sisu:

1. hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine
2. suurused ja mõõtmine
3. geomeetrilised kujundid

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
2. harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
3. seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
4. suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
5. toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

2 aastased	3 aastased
• paigutab avadesse esemeid • rühmitab järsult erinevaid esemeid • saab aru mõistetest “suur”, “väike”, “üks”, “palju”, “siin”, “seal” • leiab ümbruskonnast põhivär • eristab kontrastseid värve • paigutab erineva vormiga esemeid vastavasse avasse • kasutab sõnu “siin” ja “seal” • osutab, kus on “üks” ja “palju” • lükib vardale 3 – 5 ühesugust rõngast • kogub kokku värvilisi esemeid • asetab üksteise sisse ja võtab lahti geomeetrilisi õõnesvorme • paneb kokku kaheosalisi mänguasju	• liigitab mitmesuguseid esemeid ühise tunnuse järgi (värvus, kuju) • eristab ümmargusi ja kandilisi kujundeid • eristab suurustunnuseid suur ja väike • eristab põhivärve (kollane, sinine, punane, roheline, valge, must, pruun) • leiab ühte hulka kuuluvaid esemeid sarnaste tunnuste alusel • eristab geomeetrilisi kujundeid kompimise abil • kasutab mõisteid “üks” ja “palju”, “üks” ja “mitu”, “all”, “peal” ümbritseva kirjeldamist • eristab esemeid, asju suurustunnuste järgi • eraldab sarnaseid värvitoone • rühmitab ja järjestab ühesuguseid esemeid • leiab samasuguse eseme vormi(ring, ruut, ristkülik, kolmnurk) • loendab kolmelist hulka • kasutab mõisteid “üks” ja “palju”, “üks” ja “mitu” ümbritseva kirjeldamisel • tunneb mõisteid: “suurem”, “väiksem” • kasutab mõisteid “all”, “peal” , täidab talle antud korraldust • tegutseb sihipäraselt klotsidega konstrueerimisel • tutvub mõistetega “ees”, “taga”, “sees”, “väljas” • leiab aastaegade olulisi tunnuseid • teab mõistete “päev” “öö” tähendust

4 aastased	5 aastased
• oskab ühest viieni loendada • järjestab arve ühest viieni • määrab esemete hulga tunnust ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse alusel • võrdleb kahte esemete hulka esemetest paaride moodustamise teel • üks-ühe vastavuse alusel moodustab antud hulgaga samaväärseid hulki • kirjeldab ümbritsevat kujundi mõistete abil • oskab määrata oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes järjestab ja rühmitab esemeid ning nähtusi suuruse-, asendi- ja ajatunnuse järgi	• paneb kokku ja keerab lahti keeratavaid esemeid • võrdleb ja järjestab esemeid pikkuse, laiuse, kõrguse järgi • annab vajaliku hulga esemeid • konstrueerib ruumilisi mudeleid • mõõdab kaugust sammudega • saab aru mõistetest ”kiiresti,” “aeglaselt,” “kohe,” “hiljem,” “varsti” • võrdsustab hulki ühe äravõtmise ja juurde panemise teel • tunneb kaheksat põhivärvi ja eristab heledaid ja tumedaid toone • teab ja tunneb nelinurka, kolmnurka, nimetab ruutu ja ristkülikut – võrdleb nende külgi ning pikkusi

• kasutab sõnu “siin” ja “seal” oma asukohta määramisel • laob erineva suuruse ja värvusega ringidest pilte ja mustreid mõistab selgemaid põhjuse – tagajärje suhteid • oskab eseme asukohta määrata järjestatud reas “esimene”, “teine” “kolmas” “viimane” “eelviimane” abil • eristab geomeetrilisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk) • tunneb aastaaegade olulisi tunnuseid • oskab kasutada õpitud praktilises tegevuses	• konstrueerib ruumilisi mudeleid
--	---

6 aastased	7 aastased
• tunneb ja teab tasapinnalisi kujundeid - ring, ruut, kolmnurk ja nelinurk • rühmitab geomeetrilisi esemeid, kujundeid värvuse ja suuruse järgi • teab näidata, kus on parem ja vasak käsi • võrdleb hulki, oskab jaotada neid osahulkadeks ja uuesti täishulgaks • järjestab esemeid pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi • määrab oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes • kirjeldab esemeid kujundmõistete abil • loendab 12 –ni • moodustab hulki öeldud arvu või näidise järgi • mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga • tunneb järgarve, vastab küsimusele “mitmes ese puudub?” • nimetab nädalapäevi õiges järjekorras • tunneb mõisteid “täna”, “eile”, “homme”, “ööpäev”, “kuu”, “aasta” • teab käesoleva kuu nimetust	• tunneb ja nimetab geomeetrilisi tasapinnalisi kujundeid ring, ruut, kolmnurk, ristkülik ning ruumilisi kujundeid kehi kera, kuup, nelitahukas • teab arvude 1 – 12-ni järjestust, nimetab arve antud arvust antud arvuni • haarab pilguga või loendab esemeid • vastab küsimusele ”mitu on?” • oskab pulga, nööri abil mõõta esemete pikkust, laiust, kõrgust • liidab ja lahutab peast abivahendiga 10 piires viie piires • teab enamkasutatavate mõõtühikute nimetusi: meeter, liiter, kilogramm, euro, sent, teab, kus neid igapäevaelus kasutada • järjestab ja rühmitab esemeid ja nähtusi suuruse – asendi – ja ajatunnuste järgi • oskab määrata oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes • määrab aega kella järgi täistundides, pooltundides • moodustab antud hulgaga samaväärset hulka • nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab nende järgnevust • tunneb märke “- , +, =”,

2.10 Kunst

Eesmärgiks on, et laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;

- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut

Valdkonna sisu:

1. kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
2. kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
3. tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
4. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
2. suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
3. kasutatakse teemasse sisse elamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
4. arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
5. julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
6. viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
7. suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

2 aastased	3 aastased
• mudib ja tükeldab voolimissavi • tekib huvi voolimise vastu ja arenevad nende tahtelised liigutused	• tutvub tööks vajalike töövahenditega • hoiab käes ja kasutab õigesti pliiatsit, kriiti, pintslit • tegutseb savi ja plastiliiniga • voolib piklikke ja ümarvorme

• läheb üle sihitult savi või plastiliiniga mängimiselt tegelike esemete lihtsale kujutamisele • suudab veeretada ja rullida plastiliini • oskab suruda voolitud ümar või piklikku vormi looduslike materjale (kive, seemneid jne) • tõmbab erineva suunaga jooni ja kritseldab • kasutab korraga üht või kahte värvi • kasutab värvides näpuvärve • oskab rebida paberi küljest tükke ja liimida paberile • oskab kortsutada paberit • hoiab käes pintsli, pliiatsit (mitte rusikas) • koos õpetajaga teeb pintsliga pintslijäljendeid • kaunistab joontega • laob valmisvorme – lumememm, päike • teeb pintslijäljendeid • oskab kasutada valmisvormi • leiab sarnasust juhuslikult kriipseldatud vormide ja konkreetsete esemete vahel • täiendab õpetaja poolt antud joonistusi • kajastab oma muljeid joonistustes (vihm, lumi, õhupallid)	• vajutab kera kettaks • keerab pikliku vormi rõngasse ja ühendab otsi • joonistab järele vertikaalse, horisontaalse joone, ringi, risti • tunneb joonistamisest, voolimisest rõõmu • tegutseb sihipäraselt • teeb pintslivajutusi • kajastab lihtsustatult oma muljeid (sajab lund) • tunneb värve – punane, sinine, roheline, kollane, valge, must, oranž, pruun
---	---

4 aastased	5 aastased
• tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest • leiab kritselduste hulgast nime(tuse) andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid • leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi • kaunistab täppidega, joontega ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid • õpetajat jäljendades muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjale • teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid • tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega erinevaid jälgipüüesid paberi piirides • tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu • trüüb näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega • vajutab jäljendeid kattes templi iseseisvalt värviga • kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke	• kujutab loodusest inspireeritud asju, objekte, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks • jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest • kasutab emotsioonide, nähtuste jne kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt • võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruuni ja roosat • koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba • kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega • valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni või templi abil selle omavalitud kohale esemel

• katab aluspinna liimiga, puistab sellel erinevaid objekte ja liimib kujundeid • vaatleb pilte, näidistöid ja raamatuillustratsioone ning vastab küsimustele • näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägib sellest	• õõnestab ümarvorme süvendit pöidlaga vajutades • muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades • nii ümar – kui ka piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemeid • ühendab voolitud detaile omavahel • jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täienevad ja muutuvad keerukamaks • joonistab ja värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitide ja söega, muutes joone tihedust • võtab pintslile vajaduse korral värvi ja katab pindu • teeb objektidele väiksemaid detaile pintslivajutuste ja –tõmmetega • rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib neid sõltuvalt töö olemusest • lükib paelale, traadile vms auguga esemeid • vaatleb omal algatusel raamatuillustratsioone ja kunstitöid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust • jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud ning nimetab, mis materjale ta on oma töös kasutanud • suhtub heasoovlikult kaaslaste töödesse
--	---

6 aastased	7 aastased
• kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks • püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades • jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast ja –kohast • rõhutab kõige tähtsamat oma töös, värvi, suuruse või asukoha valikuga • tunneb ümbritsevas esinevaid värvitoone • märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata • kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset • aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi • kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära	• leiab ümbritsevat vaadeldes erinevaid detaile, objekte ja nende vahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil • väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ning fantaasiat • kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid • kujutab objekte neile iseloomulike tunnuste kaudu • keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö • loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest • koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks

• värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda • segab värve uute toonide saamiseks • kasutab töös eri jämedusega pintsleid • kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte jne • valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides • märkab teoseid või ümbrusest leiduvaid objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ja värve ning tajub meeleolu • fantaseerib ja jutustab teose juurde ka loo: mis juhtus enne, mis juhtub pärast • kasutab raamatuillustratsioone, fotosid ja kunstiteoseid oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi	• kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu
--	--

2.11 Muusika

Üldeesmärkideks on, et laps:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest, tal tekib positiivne hoiak muusikaliste tegevuste suhtes ;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale õppides seda mõistma;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi
- tutvub eesti rahvaloomingu ja klassikalise muusikaga
- arendab rütmitunnet rütmiharjutuste, pillimängu ja muusikalise liikumisega

Õppetegevuste läbiviimise põhiosad on:

1. laulmine; Laps suudab eristada laulu- ja kõnehäält. Lasteriimide ja liisusalmide lugemine. Nime-, sõrme- ja käemängude õppimine. Meloodilis- rütmilised kajakamängude imiteerimine. Meloodia suuna jälgimine. Muusikaliste fraaside lõpuni laulmise ja kooslaulmise kujundamine.
2. muusika kuulamine;/ Erinevate karakteritega muusikapalade ja laulude kuulamine; Laps suudab kuulata tähelepanelikult muusikat. Suudab kirjeldada muusikat kasutades mõisteid: aeglane-kiire, vaikne-vali, rõõmus-kurb, õrn-terav, mahe-, mõtlik, hoogne, sõjakas, madal-keskmise-kõrge(register). Suudab eristada vokaal- ja instrumentaalteost. Zanrid: hällilaul, marss, valss, tantsuviis, rahvalaul, hümn.

3. muusikalis-rütmiline liikumine, tantsuliigutuste kasutamine liikumises
4. pillimäng.

Kõik need tegevused on omavahel tihedas seoses ning moodustavad ühtse loomeprotsessi.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Muusika aitab mitmekülselt rikastada laste tundeelu, fantaasiat ja loovust. Muusikaõpetus annab lapsele positiivse emotsionaalse laengu ja süvendab muusikahuvi.

Muusikategevusi viib läbi muusikaõpetaja, kes koostab õppeaasta alguses oma aasta tegevuskava, silmas pidades laste üldist ja muusikalist arengut, lasteaia õppekava, aasta tegevusplaani, rahvakalendri tähtpäevi ja kultuurielu sündmusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
2. kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilist-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
3. arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse muusikaliste võimete arendamisel eduelamusele ja tunnustusele;
4. kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
5. seostatakse üksteisega/omavahel muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
6. muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

2 aastased	3 aastased
• oskab kuulata ja jälgida lihtsaid laste laule • püüab koos õpetajaga lihtsaid laste laule kaasa laulda • tunnetab muusika rütmi (kiire, aeglane) ja muusika algust ja lõppu • oskab laulu või muusika saatel teha erinevaid liikumisi ja liigutusi (kõnd, jooks,	• oskab kuulata ja laulda lihtsaid laste laule kindla rütmiga • tunnetab muusika algust ja lõppu • tunneb lihtsaid laste pille ja oskab nendel mängida Mängib kaasa rütmi muusika kuulamisel, liikumisel, laulmisel kehapillidel, marakal, kõlapulkadel, tamburiinil

- plaksutamine, kükitamine, lehvitamine, hiilimine jne) - oskab õpetaja ettenäitamisel kaasa mängida laulule või liikumisele kehapillil või lihtsamatel laste rütmipillidel - tunneb rõõmu kuulatavast muusikapalast või laulust	- oskab muusika järgi liikuda - oskab lihtsaid tantsusamme - osaleb laulude esitamisel (plaksutab või laulab kaasa) - tunneb rõõmu kuulatavast muusikast
4 aastased	5 aastased
- oskab kuulata ja laulda lihtsaid laste laule kindla rütmiga ja dünaamikaga (vaikselt, valjult) - on tutvunud eesti rahvalauluga ja oskab olla järel-laulja rollis - tunneb lastepille ja oskab nendel mängida - oskab kuulata muusikat ja seda lihtsalt iseloomustada - teab ja oskab lihtsamaid tantsusamme	- oskab laulda lastelaule kindla rütmi ja dünaamikaga - oskab kuulatavat muusikapala (kindlateemalist) jutustades iseloomustada - oskab laulda eesti rahvalaulu - tunneb lastepille ja oskab nendel mängida - ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühtses tempos - teab ja oskab tantsida lihtsamaid tantsusamme - oskab liikumisel moodustada erinevaid kujundeid
6 aastased	7 aastased
- oskab laulda erinevate kõlavärvingutega laule - oskab antud teemat rahvalaulu eeskujul edasi arendada - tunneb lihtsamaid rütme - tunneb lastepille ja oskab nendel mängida - oskab osaleda orkestris - tunneb eesti rahvapille kuulmise ja pildi järgi - julgeb laulda eeslauljana ja solistina - oskab osaleda lavastustes - teab ja oskab tantsida erinevaid tantsusamme - julgeb ja oskab olla erinevate kujundite moodustamisel juhtrollis - hoiab rütmi erinevate toimingute tegemisel	- oskab laulda erinevate tempodega ja kõlavärvidega laule - oskab antud teemat rahvalaulu eeskujul edasi arendada - tunneb lihtsamaid rütme - tunneb lasteaias olemasolevaid lastepille ja oskab nendel mängida - tunneb eesti rahvapille - julgeb laulda eeslauljana ja solistina - teab muusikalisi mõisteid - oskab osaleda lavastustes

2.12 Liikumine

Eesmärgiks on, et laps:

- tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;

- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna sisu:

1. kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
2. põhiliikumised;
3. liikumismängud;
4. erinevad spordialad;
5. tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
2. rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
3. peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
4. suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
5. mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

2 aastane laps	3 aastane laps
• oskab kõndida ruumis vabalt, teisi tõukamata ja esemeid riivamata • sooritab harjutusi õp. eeskujul • ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste • kõnnib piiratud pinnal • säilitab kõndides ja joostes sihi • astub üle 10cm kõrgusest nööri	• arvestab rühmakaaslasi aktiivses tegevuses • sooritab põhiliikumisi (kõnd, jook, hüpped, hüplemine, ronimine, roomamine, veeremine) • säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal • mängib matkiva sisuga 1-2 reeglita kõnni- ja jooksumänge • sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega

• veeretab palli ja viskab väikest palli ühe käega 50cm kaugusel asuvasse kasti • mängib koos juhendaja ning kaaslastega kõnni ja jooksumänge • jookseb veereva vahendi(pall, rõngas) järel • istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes • sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi • kõnnib abiga trepist üles ja alla • viskab täiskasvanule palli ja lööb seisvat palli jalaga	• teeb harj. õp eeskujul ja samas tempos juhendaja ning kaaslastega • teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi • veab tühja kelku • sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla • kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi • sooritab õp juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos • valitseb oma keha edaspidi ja tagurpidi liikudes • hüppab koosjalgadega ja teeb õp abiga kukerpalli
4 aastane laps	5 aastane laps
• sooritab harjutused õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi • sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes • teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi • mängib 2-4 reeglita liikumismänge • pingutab end rühmategevuses ühise eesmärgi nimel • sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni • hoiab oma kohta erinevates rühmitustes: kolonn, ring, viirus • oskab liikumismängudes arvestada kaaslastega ja liikuda ohutult • käsitleb erinevaid võimlemisvahendeid • sooritab imiteeritavaid liigutusi muusika järgi • plaksutab ja liigub vastavalt rütmile	• teab spordivahendite nimetusi ning kasutab erinevaid spordivahendeid(nt topispall)ohutult, sobival viisil ja kohas • õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise • kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes • sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi • teeb harjutusi väikevahenditega • mängib kollektiivseid võistlusmänge • osaleb jõukohastes teatevõistlustes • tunnustab nii enda kui ka vastas meeskonna edu • teeb vahenditega harjutusi eakohaselt ja tehniliselt õigesti • valitseb oma keha koordineerimise ja tasakaalu nõudvates harjutustes • sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi • veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast • kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid) • jälgendab liikumisega erinevaid rütme • liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele
6 aastane laps	7 aastane laps
• osaleb lasteaia spordipäeval • talub kaotust võistlusmängudes • teab ja kasutab mõisteid õpitud sporditerminoloogia piires	• keskendub sihipäraselt kehalisele tegevusele • liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest • mõistab hügieenireeglite olulisust

• mõistab hügieeninõuete olulisust • käsitleb väikevahendeid aktiivses tegevuses • ronib varbseinal vahelduva sammuga ja rippes külgsuunas • võistleb kombineeritud teatevõistluses • kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni mängureeglitest • kasutab mängu- ja spordivahendeid loovmängudes • valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu • säilitab harjutustel tasakaalu • sooritab lihtsamaid akrobaatilisi harjutusi • liigub ja mängib ohutult nii ruumis kui õues • kohandab oma liigutusi etteantud rütmiga ja kasutab lihtsamaid tantsusamme	• sooritab põhiliikumisi pingevalt, koordineeritult • säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu • kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt, täpsust nõudvates tegevustes kasutab domineerivat kätt • võistleb kombineeritud teatevõistluses nt takistusriba läbimine • mängib sportlike elementidega mängu nt korvivisked • on võimeline ise mängu organiseerima • kasutab ausa mängu põhimõtteid ja arvestab mängureeglitega • valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui tänaval • sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi • osaleb kelguvõistlustel • sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslastega • liigub omas rütmis vahelduva tempoga • väljendab liikumise kaudu emotsioone ja kasutab loovalt vahendeid nt lindid
--	--

2.13 6-7aastase lapse digipädevused

Õppe ja kasvatustegevuste tulemusel kuue ja seitsme aastase lapse digipädevused.

SISU LOOME

- Lapsed loovad koos õpetajaga digitaalset sisu, väljendavad end loominguliselt kasutades IKT võimalusi. Meedia projektid, videod, animatsioonid, tekstid, pildid.
- Omab esimesi teadmisi digivahendi juhtimisest ja programmeerimisest
- Oskab kasutada kaasaegseid õppevahendeid nt Bee-Bot, LearnToLearn, tahvelarvutid, Makey-Makey GO, grafoprojektor, projektor, sülearvuti.

SUHTLUS JA KOOSTÖÖ, SISU HALDAMINE

- Lapsed kasutavad e-keskkondi suhtlemaks perekonnaliikmetega (Skype)
- Lapsed kasutavad digivahendeid õpetaja abiga ja koos õpetajaga (fotoaparaat, arvuti, tahvelarvuti)
- Lapsed kasutavad Google otsingumootorit.

PROBLEEMILAHENDUS

- Arendatakse kriitilist mõtlemist ja probleemi lahendamist (Oskab programmeerida Bee-Boti ja oskab luua Bee-Boti aluseid iseseisvalt või koos abiga)
- Laps teab IKT vahendit turvaliselt kasutada. (Turvaliselt internetis, ohutu suhtlemine, kiusamine ja meelelahutuse allalaadimine)

Uue õppeaasta eesmärgid tulenevad eelmise õppeaasta analüüsist nii lasteaia kui rühma tasandil ja pannakse kirja lasteaia tegevuskavas ja ELIISI- päevikutes. Läbi õppe-ja kasvatustöö kavandamise toetatakse lapse algatusvõimet, loovust, sotsiaalsust ning lapse positiivse mina-pildi kujunemist.

2.14 Väärtuskasvatus

Väärtuskasvatus toimub igapäevase mängulise tegevuse kaudu, mida toetab loodud õpikeskkond. Eesmärgid tulenevad Harkujärve lasteaia põhiväärtustest. Väärtuskasvatus läbib kõiki vanuseastmeid ja toimub kõikides ainevaldkondades.

2.14.1 Lapsekesksus

- olla avatud uuele, osates teha valikuid, lähtudes lapsest ja lasteaia prioriteetidest nii, et kooli läheb tark, toimetulev ja terve laps.

Eesmärgiks: laps oskab

- leida ja hoida sõpru
- märgata teise lapse muret ning vajadusel lohutada

- loovutada ja jagada
- olla julge ja hea kaaslane, kes astub vastu ebaõiglusele

Tegevused eesmärgi täitmiseks : hommikuringid, sõbranädal, laste sünnipäevade tähistamine.

2.14.2 Eeskuj

- olla eeskujuks suhtlemisel ja sõbralikul käitumisel kõikidel tasanditel (lapsed, töötajad, vanemad, külalised, koostööpartnerid jt).

Eesmärgiks: laps oskab

- olla kõigile hea kaaslane
- näha erinevusi ja olla salliv kaaslaste suhtes
- käituda nii, et on eeskujuks kaaslastele

2.14.3 Õppiv organisatsioon

- olla arenemisvõimeline, professionaalne ja üksteist õpetav personal.

Eesmärgiks: laps

- omandab uusi teadmisi läbi erinevate projektide

2.14.4 Meeskonnatöö

–olla koostööaldis, olla üksteisele toeks.

Eesmärgiks: laps

- väärtustab oma rühma, rühmakaaslaste ja õpetajaid ning abipersonali
- mängib ja tegutseb koos rühmakaaslastega, järgides sealhulgas käitumisreegleid
- on kaastundlik, hooliv ja abivalmis kaaslaste vastu

Tegevused eesmärgi täitmiseks: rühmades on kokku lepitud rühmareeglid, toimib korrapidajate tegevus, osaletakse koos rühmaga lasteaia temaatilistel üritustel.

2.14.5 Terviseedendamine ja keskkonnasäästmine

- osata olla terve, toituda tervislikult, palju liikuda värskes õhus, õppida ja mängida õues ning olla säästlik keskkonna suhtes.

Eesmärgiks: laps

- väärtustab enda ja teiste tervist
- toitub tervislikult
- liigub palju värskes õhus
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sh hooldab ja hoiab hambaid
- õpib ja mängib õues
- suhtub hoolivalt loodusesse ja ümbritsevasse keskkonda

Tegevused eesmärgi täitmiseks: iganädalaselt toimuvad õuesõppe tegevused, õppekäigud.

Igaks õppeaastaks valime ühiselt õppe- ja kasvatustegevust läbiva teema, millest lähtuvalt kujundame selle aasta väärtushinnangud.

2.15 Lapse arengu eeldatavad üldoskused vanuseti

Üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused
- tunnetus- ja õpioskused
- sotsiaalsed oskused
- enesekohased oskused

2.15.1 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mängu kaudu laps sotsialiseerub. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus. Mängu kasutatakse õppe- ja kasvatusvaldkondade omavaheliseks lõimimiseks. Õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel ja läbiviimisel kasutatakse erinevaid mänguliike (õppe- liikumis-, rolli-, loov-, laua-, ehitusmängud jne). Kasutatakse nii juhendatud - kui vabamängu.

Eesmärgiks on, et laps:

- kogeb positiivseid emotsioone
- saab ja kinnistab oma teadmisi ja oskusi mängu kaudu
- omandab mängude kaudu sotsiaalseid kogemusi
- arendab iseloomuomadusi, mõtlemist
- omandab tööharjumusi

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

2 aastane laps	3 aastane laps
• Tegutseb teise lapsega kõrvuti, osaleb ühistevõttes vahelduvas vormis • Keskendub lühiajaliselt ühele mänguvahendile	• Mängib mõnda aega koos teiste lastega, järgib lihtsamaid reegleid

●Kajastab mängus igapäevaelulisi situatsioone ja tegevusi ●Loob mängu kaudu seoseid kõnega, kujunevad esimesed mõisted	● Kordab ja jälgendab varasemaid kogemusi, mälupilte nii konstruktiivses (ülesehitav mäng) kui rollimängus ● Loovutab ja vahetab mänguasju ● Keskendub mängul
---	---

4 aastane laps	5 aastane laps
●Konstrueerib, osaleb koos teiste lastega rolli-, võistlusmängudes ja loovtegevustes ●Oskab oma mängu planeerida ja organiseerida ●Arvestab reegleid autoriteedi juhitud mängudes ja tegevustes ●Huvitub lauamängudest ●Rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi, muljeid ümbritsevast maailmast	●Algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu ●Konstrueerib, katsetab, eksperimenteerib, uurib erinevaid võimalusi, kasutades kujutlusi, sümboleid, reaalseid esemeid ja objekte ●Tegutseb koos eakaaslastega erinevates mänguliikides, loovtegevustes ●Eelistab soole vastavaid mängu ●Peab kinni mängureeglitest, oskab selgitada reegleid

6 aastane laps	7 aastane laps
●Tegutseb kõikides mänguliikides ●Naudib võistlusmänge ja võitmist ●Suudab algatada mängu, mängida grupis, teha koostööd ●Järgib mängus reegleid, nende täitmist teiste poole; oskab selgitada reegleid ●Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid	● Rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast ● Keskendub mängule, täidab mängudes erinevaid rolle ● Järgib mängureegleid ja oskab neid selgitada teistele ● Suudab mängu käigus probleeme lahendada, kokkuleppeid sõlmida ● Tunneb rõõmu mängust, suudab taluda kaotust võistlusmängus ● Algatab mängu ja arendab mängu sisu

2.15.2 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

2 aastane laps	3 aastane laps
●Suudab keskenduda lühiajaliselt tegevusele ●Õpib katse- eksituse meetodil: uurib, vaatleb, avastab, otsib ●Sobitab erinevaid materjale ja esemeid	●Planeerib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga ●Omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva tegutsemise kaudu

• Osutab või vastab (saab aru) küsimustest “kes?”, “mis?”, “kus?”, “kelle oma?” • Kuulab lühemaid kirjanduspalasid, laule ja pillimängu • Klassifitseerib ühe või mitme tajutava omaduse / nimetuse järgi • Asetab esemeid sisse, peale, alla kõrvale	• Oskab vastata lihtsamatele küsimustele “miks?”, “kuidas?” • Klassifitseerib asju ühe või mitme tajutava omaduse järgi • On kujunenud mõtlemis- ja väljendusoskus • Osaleb dialoogis, teeb lihtsamaid üldistusi nähtavate objektide ja tunnuste alusel • On ettekujutus arvu, aja, värvuste, suuruste mõistetest • Eristab realistlikke ja fantastilisi sündmusi kirjanduspalade kaudu
--	--

4 aastane laps	5 aastane laps
• Rühmitab, liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse alusel • Suudab keskenduda, areneb tahteline tähelepanu • Omandab teadmisi praktiliste situatsioonide, kogemuste, kujutluste ja kõne kaudu • Orienteerub aja-, ruumi-, suuruse, värvi-, vormi mõistetes • Väljendub kõnes vabalt, algatab ja lõpetab vestlust, püsib teema juures • Saab aru lihtsamatest piltlikest võrdlustest, mõistatustest, seostest	• Oskab vaadelda, märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid • On ettekujutus numbritest, tähtedest kui sümbolitest • Omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme • Kõnes väljendub liht- ja liitlausetega • Reguleerib oma tegevusi sisekõne abil • Keskendub püsivalt tegevusele- 20 minutit • Areneb mälu (kordamine, rühmitamine, järjestamine, võrdlemine, kõne, luuletused, laulud, mõistatused, jne) • Fantaseerib, jutustab olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus • Suureneb tahteline tähelepanu, püsivus; positiivne suhtumine töösse, õppimisse

6 aastane laps	7 aastane laps
• Suudab keskenduda tegevusele 20-30 minutit • Planeerib oma igapäevaseid tegevusi, seab eesmärgid, üritab alustatud tegevuse lõpetada • Osaleb aktiivselt praktilistes, käelistes ja loovtegevustes • Saab aru asjade vahelistest suhetest, omadustest, ajalisest-ruumilisest järjestusest • Kasutab suhtlemisel sidusat kõnet, arutlevat dialoogi • Teab ja kasutab numbreid, tähti kui sümboleid; kirjutab, teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid • Orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid	• Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi, nähtusi tervikuna • Tegutseb sihipäraselt, keskendub ühele tegevusele kuni 30 minutit • Planeerib, korraldab oma igapäevategevusi, viib alustatu lõpuni • Tegutseb täiskasvanu juhiste järgi; saab kuuldust aru • Tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada

2.15.3 Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

2 aastane laps	3 aastane laps
• Väljendab lihtsaid emotsioone, reageerib vastavalt situatsioonile ja ümbritsevate inimeste käitumisele • Tunneb huvi teiste laste vastu, imiteerib täiskasvanute tegevusi • Teadvustab ennast, kasutades mina vormi • Sööb, joob • peseb käsi • riietub lahti valdavalt iseseisvalt • Teab oma eesnime • Järgib meelde tuletamisel esmaseid viisakusreegleid	• Tekivad sõprussuhted, ühistegevus kaaslastega • Jagab mänguasju, kuid on valdavalt omandihoidja • Täidab viisakusreegleid toetudes eeskujudele • Püüab aidata ja lohutada, väljendab oma emotsioone • Tajub turvatunnet reeglite täitmise ja korrale toetumise kaudu • Teab oma nime • Näitab vanust sõrmedel

4 aastane laps	5 aastane laps
• Saab aru ja järgib igapäevases suhtlemises lihtsamaid seltskondliku käitumise reegleid, järgib rühma reegleid • Väärtustab oma saavutusi, tahab olla iseseisev • Püüab kaaslast abistada, lohutada; on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest, mõtetest • Osaleb ühistegevustes, teeb kokkuleppeid	• Naudib gruppi kuulumist ja eakaaslaste seltsi, teeb koostööd, jagab, vahetab • On tundlik teiste hinnangute suhtes, vajab positiivset tagasisidet (enesehinnang) • Oskab avalikus kohas sobivalt käituda, teab , mida tohib, mida mitte • Algatab suhtlemist, kuulab teisi • Mõistab teiste inimeste tundeid, mõtteid • Saab aru reeglite olemusest ja nende täitmisest • Väljendab oma emotsioone, räägib nendest

6 aastane laps	7 aastane laps
• Sõlmib sõprussuhteid, eelistab omasoolisi mängukaaslasi • Suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida • Suudab tegutseda iseseisvalt, vastutab oma tegevuse eest; abistab teisi, oskab ise abi paluda • Omandab grupi reeglid, arvestab grupi vajadustega	• Tunneb huvi teiste vastu ja tahab suhelda • Teeb vahet hea ja halva käitumise vahel • Järgib reegleid, kokkuleppeid, üldtunnustatud käitumisnorme • Saab aru oma- võõras-ühine tähendusest • Püüab mõista teiste inimeste tundeid ja arvestada neid oma käitumises • Teeb koostööd, loob sõprussuhteid, selgitab oma seisukohti • Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; hoolib teistest, osutab vajadusel abi

2.15.4 Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

2 aastane laps	3 aastane laps
• Osaleb dialoogis • Tunneb huvi raamatute vastu • Ilmutab abivalmidust lihtsamates tegevustes • Teab mõisteid “minu oma”, “sinu oma” • Saab aru lihtsamatest korraldustest, täidab neid	• Räägib endast “mina” vormis • Saab hakkama eneseteenindamisega, on kujunenud tualetiharjumused • On omandanud sõnavara, mis võimaldab end väljendada • Teeb iseseisvalt valikuid • On kujunenud eneseteadvus ja enesetunnetus • Täidab igapäevaelu rutiini
4 aastane laps	5 aastane laps
• Teab oma nime (ees- ja perekonnanimi), vanust, sugu, märkab soolisi erinevusi • Soovib olla edukas, huvitub võistlusmängudest • Väljendab lihtsamaid emotsioone, seisukohti, soove, tahtmisi • Saab hakkama eneseteenindamisega (sööb, joob, peseb käsi, riietub, kasutab tualetti, paneb jalatsid õigesti jalga) • Saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest	• Suudab keskenduda, koondada tähelepanu tööle, tegevusele, mängule, lõpetab need • Tahab iseseisvalt teha valikuid, otsustada • Orienteerub oma suutlikkuses (ma saan hakkama) • Teab oma aadressi, pereliikmete nimesid • Kasutab õigesti söögiriistu, töövahendeid (pliiats, käärid, pintsel, jms) • Tuleb toime eneseteenindamisega: riietumine, jalanõude õigesti jalgapanemine, tualeti kasutamine, jms
6 aastane laps	7 aastane laps
• Kasutab oma teadmisi igapäevaelulistes situatsioonides ja olukordades • Püstitab endale eesmärgid ja üritab neid ellu viia • Toetub tunnustusele, tähelepanule, emotsionaalsele abile • Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda • Teeb koostööd teiste lastega, peab kinni lubadustest	• Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda, vastutab oma käitumise eest, muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele • Teab, mis on tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda • Saab hakkama eneseteenindusega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused • Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada • Kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi • Algatab iseseisvalt mängu ja tegevusi kasutades erinevaid vahendeid ning koristab tegevuse lõppedes enda järelt

3 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

3.1 Lasteaia õppeaasta perioodi pikkus ja päevakava koostamise põhimõtted

1. Harkujärve lasteaia õppeaasta algab kalendriaasta 1. septembril ja kestab järgneva kalendriaasta 31. augustini.

2. Aktiivne õppeperiood kestab kalendriaasta 1. oktoobrist järgneva kalendriaasta 1. maini. Maist kuni septembrini laienevad õppetegevused õue ja toimub õpitu kinnistamine ning põhirõhk on mängulistel ja laste liikumisaktiivsust toetavatel õuetegevustel.

3. Suveperioodi rühma õ/a tegevuskava kajastub lisa 2. Päevakava koostamise põhimõtted

Päevakava² koostamisel lähtutakse sotsiaalministri määrusest nr 61 Vastu võetud 24.09.2010 „Tervisekaitsenõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale”

Päevakava koostatakse riikliku õppekava alusel, arvestades lasteasutuse lahtioleku aega ning laste vanuserühmi.

Rühmade päevakavad koostatakse ja korrigeeritakse igal aastal vastavalt laste vanusele õpetajate ja direktori poolt ning lisatakse rühma tegevuskavasse.

Päevakavas võimaldatakse väikelastele (kuni kolme aasta vanuseni) vähemalt üks kord päevane uneaeg. Vanematele lastele on tagatud päevas üks tund puhkeaega valikuvõimalustega une või mõne muu vaikse tegevuse vahel. Lapsed viibivad iga päev õues, sõltuvalt ilmastikust 1-2 korda.

Rühmade päevakavad² kinnitab direktor käskkirjaga hiljemalt 30.augustiks.

3.2 Õppe ja kasvatustegevuse vormid ja valdkonnad

- planeeritud õppetegevused
- planeeritud ühised tegevused
- valiktegevused väikestes gruppides
- individuaalsed tegevused
- rollimängud
- vaba mäng
- avastusõpe

² Vaata LISA 3 „Päevakava

- õuesõpe
- draamaõpe

Õppe- ja kasvatusvaldkonnad:

- 1) mina ja keskkond
- 2) keel ja kõne
- 3) eesti keel kui teine keel
- 4) matemaatik
- 5) kunst
- 6) muusika
- 7) liikumine

Õppe- ja kasvatustegevuseks valitud õppesisu toetab iga lapse vaimset ja kehalist arengut. Valitud õppesisu rakendamine lasteaias aitab igal lapsel jõuda tema individuaalsete üldoskuste omandamiseni.

4 LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS

Lapse arengu hindamine

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe-ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. ELIISI keskkonnas täidetakse õpetajate poolt kevadeti lapse arengukaart³.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, positiivseid hoiakuid ja õpihuvi. Lapse arengu jälgimine ja analüüsimine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

Pedagoogid viivad läbi vaatlusi ning jälgivad lapsi nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Tervisekaitsenõuetest (Tervisekaitsenõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale, 2010) lähtuvalt peab lapsevanem informeerima lasteasutuse direktorit kirjalikult lapse tervise seisundist tulenevatest eritingimustest, mille alusel personal kohandab võimaluse korral päevakava, kasvukeskkonda ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldust.

Lapse arengu jälgimist ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel.

4.1 Arengumapp

Lapse arengu dokumenteerimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp, kuhu kogutud materjal annab ülevaate lapse saavutustest ja arengust lasteasutuses viibitud perioodi jooksul. Lapse arengumapil on struktuur⁴. Lapse arengumapi täidab õpetaja koos lapsega vähemalt üks kord kvartalis. Laps kaasatakse tema joonistuste, meisterduste kogumisse ja nende seast tööde valimisse, mis lisatakse lapse arengumappi. Lapse arengumapp on lapsevanemaga arenguveestluse läbiviimisel aluseks, et näidata lapse individuaalset arengut aastate lõikes. Lapsevanemal on talle sobival ajal võimalik tutvuda oma lapse arengumapiga. Lasteaiast lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

Arengumapp sisaldab:

³ Vaata LISA 4 „Lapse arengukaart“

⁴ Vaata LISA 5 „Arengumapi struktuur“

- Lapse andmeid, ütluseid, jutukesi, huvitavaid ütlemissi, sõnalist loomingut tema oskusi, tugevad külgi, eakaaslaste hinnanguid, vaba aja kunstitöid koos kommentaaridega, erinevaid töölehti, fotosid lapse tegemistest, ema-isa mõtteid lapse kohta, eelnevate aastate arenguvestluse materjale, lapsevanema küsitluslehti
- lapse arenguvestluse kokkuvõte, õpetaja ja lapsevanema poolt allkirjastatuna.
- vajadusel individuaalne arenduskava

4.2 Lapsevanemaga arenguvestluse läbiviimise kord

1. Tagasiside lapse arengu kohta antakse lapsevanemale arenguvestluse käigus, mis toimub 1 kord õppeaastas (kevadel), uute laste lastevanematele toimub arenguvestlus ka õppeaasta algul.
2. Arenguvestlus toimub kõikides vanuseastmetes, kestab 30 minutit kuni tund, osalevad rühma õpetaja ja võimalusel mõlemad lapsevanemad, vajadusel kaasatakse teisi spetsialiste või juhtkonna liikmeid.
3. Arenguvestluste ajakava on õpetajad pannud üles rühma stendile ja lapsevanemad valivad sobiva aja.
4. Arenguvestlusel kasutatavad materjalid on lapse arengumapp, ELIISIS individuaalse arengu jälgimise tabelid, koolivalmiduskaart ja vajadusel individuaalse arenduskava (IAK) ning õpetaja valikul arenguvestluse ettevalmistusleht lapsevanemale.
5. Arenguvestlusel antakse tagasiside lapse arengust ning püstitatakse eesmärgid ja ülesanded järgmiseks õppeaastaks ning selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.
6. Arenguvestluse läbiviimisel koostavad pedagoogid arenguvestlusest kokkuvõtte ⁵mille allkirjastavad õpetajad ja lapsevanem(-ad), ning lisatakse lapse arengumappi Arenguvestluste kokkuvõtetest koostatakse arenguvestluste aruanne⁶, mis esitatakse arenguvestluste lõpul (hiljemalt 31.mai) õppejuhile.
7. Vajadusel sagedasema arenguvestluste korraldamise otsustavad rühmaõpetajad ja eripedagoog ja/või tegevusterapeut korraldades ümarlaua, kus osaleb ka õppejuht.

⁵ Vaata LISA 6 „Arenguvestluste kokkuvõte“

⁶ Vaata LISA 7 „Arenguvestluste aruanne“

8. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse "Isikuandmete kaitse seadusest" sätestatud tingimustel.

4.3 Koolivalmiduskaart

Lasteaia lõpetamisel väljastatakse lapsevanemale tema lapse koolivalmiduskaart. Koolivalmiduskaart⁷ on dokument, milles kirjeldatakse laste, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks või kelle vanemad taotleavad põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõike 5 alusel koolikohustuslikust east noorema lapse kooli õppima asumist või kellel on nõustamiskomisjoni soovitusel koolikohustus ühe õppeaasta võrra edasi lükatud, põhikooli- ja gümnaasiumi-seaduse § 9 lõike 3 alusel, arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed. Lasteaia õppekavas on koolivalmidus lapse valmisolek õpitegevuse alustamiseks, mis väljendub lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida täiskasvanu selgitusi ja korraldusi. Koolieelikutele viiakse läbi koolivalmidusmäng üks kord aastas kevadel ning mängus saadud infot kasutatakse koolivalmiduskaartide koostamisel ja arenguvestlusel. Koolivalmiduskaardil kirjeldatakse lapse arengunäitajaid: üldoskused, kõneareng, üldfüüsiline areng ning hinnang lapse koolivalmidusest. Koolivalmiduskaardi allkirjastavad selle koostamisel osalenud isikud, sh õpetaja, tugispetsialist, vanem (eestkostja) ja lasteasutuse direktor või selleks volitatud isik. Koolivalmiduskaardile märgitakse lapse lasteasutuses viibitud ajaperiood. Lasteaia õppekava läbinud laste kohta koostatud koolivalmiduskaardid on väljastatud allkirja vastu lapsevanematele ning piiratud juurdepääsuga koopia säilitatakse elektrooniliselt Eliis.ee keskkonnas.

⁷ Vaata LISA 8 „Koolivalmiduskaart“

5 ERIVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lasteaias töötab tegevusterapeut. Hetkel ootab kohatäitmist eripedagoog/logopeedi ametikoht. Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas, õppe- ja kasvatuse meetodites või tegevuskavas. Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös tegevusterapeudi/logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava (IAK). Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava (IAK) rakendamisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

Laps on arenguliste erivajadustega kui tema võimed, tervislik seisund või muud omadused (sh keha-, kõne, meele- või kognitiivne puue, emotsionaalsed ja käitumisraskused, üld- või eriandekus, keeleline või kultuuriline taust) erinevad sedavõrd, et tavapärane õpikeskkond ning õppe- ja kasvatust protsess ei toeta tema võimete arengut piisavalt. Lapse varane erivajaduste või andekuse määratlemine ning vastava arendustegevuse alustamine annavad parema võimaluse lapse arengu ja õppimise toetamiseks.

Et toetada lapse võimetekohast ja mitmekülgset arengut on vajalik tal võimaldada jõukohaselt osaleda õppe- kasvatustöös, võivad olla vajalikud muutused:

- eesmärgistuses
- oodatavates tulemustes
- õppekorralduses

5.1 Eripedagoogi roll

- Koordineerib hariduslike erivajadustega laste õppe- ja kasvatustööd;
- Uurib lapse kõnet ja tunnetuslike protsesside arengutaset;
- Kujundab ja arendab lapse kõnet kui peamist suhtlusvahendit;
- Jälgib erivajadusega lapse arengut rühmas ja soovitab uusi arendamisvõtteid ja vahendeid;
- Nõustab rühmaõpetajaid ja lapsevanemaid;

- Osaleb vajadusel rühma koosolekutel, aruteludes ja vestlusringides, vajadusel ka arenguestlustes;
- Teeb ettepanekuid eriarstide, -spetsialistide konsultatsioonidele suunamiseks ning vormistab koostöös rühmaõpetajatega vajalikud dokumendid;
- Annab teavet juhtkonnale

5.2 Tegevusterapeudi roll

- Läbi laste mänguteraapia arendab last tervikuna: motoorikat, tunnete väljendamisoskust, keskendumisvõimet, füüsilist võimekust, psühhosotsiaalseid oskusi, õppida tundma oma keha, uurima keskkonda
- Jälgib laste arengut rühmas ja soovitab uusi arendamisvõtteid ja vahendeid;
- Kasutab laste vaimse arengu toetamiseks muusikat, maalimist, savivoolimist, liivamänge, rolli-lavastusmänge
- Nõustab rühmaõpetajaid ja lapsevanemaid;
- Osaleb vajadusel rühma koosolekutel, aruteludes ja vestlusringides, vajadusel ka arenguestlustes;
- Teeb ettepanekuid eriarstide, -spetsialistide konsultatsioonidele suunamiseks ning vormistab koostöös rühmaõpetajatega vajalikud dokumendid;
- Annab teavet juhtkonnale

5.3 AEV laste välja selgitamine

Erivajadustega laps (Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas) tähenduses on laps, kelle võimetest, tervise seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

Vajadusel koostab eripedagoog erinevate spetsialistidega (rühmaõpetaja kaasates õpetaja-abi, liikumisõpetaja, muusikaõpetaja) ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava⁸(IAK). Üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava (IAK) rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

⁸ Vaata LISA 9 „Individuaalne arenduskava“

Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel. Igal õppeaastal septembri ja oktoobrikuu jooksul selgitavad eripedagoog ja tegevusterapeut koostöös rühmaõpetajatega välja lapsed, kes vajavad oma arengulistest iseärasustest tulenevalt eripedagoogilist abi, kaardistavad laste vajadused ning planeerivad oma tegevused lähtuvalt iga lapse individuaalsest arengutasemest ja -vajadustest.

Eripedagoog ja tegevusterapeut jälgivad rühmades lapsi ning nende tegevusi, vestlevad täiendava informatsiooni saamiseks rühmaõpetajatega ja lastevanematega, nõustavad neid nii metoodilistes kui kasvatuslikes küsimustes ning vajadusel annab soovitusi edasisteks uuringuteks pöörduda teiste erialaspetsialistide poole. Lapse arengu jälgimisel peetakse võrdselt oluliseks nii lapse vaimset, füüsilist kui ka emotsionaalset arengut ning arengu hindamisel arvestatakse lapse vanusega ning tuginetakse Harkujärve lasteaia õppekavas esitatud eeldatavatele õpitulemustele.

Kõik last puudutavad küsitlused, vaatlused, uuringud viiakse läbi ainult lapsevanema koostöös ja nõusolekul.

5.4 Andekas laps

Andeka lapse toetamine. Andekaks loetak last, kellel on olemas individuaalne potentsiaal saavutada silmapaistvat edu ühel või mitmel alal.

Andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö. Lapse tavapärasest kõrgemate võimete ilmnemisel kas ühes või mitmes valdkonnas (lingvistiline, loogilis-matemaatiline, muusikaline, kehalis-kinesteetiline või kunstiline), teavitab õpetaja lapsevanemaid lapse võimetest ja suutlikkusest ning ja annab lapsevanemale soovitusi ja nõu mil viisil annet edasi arendada.

Vajadusel koostavad rühma pedagoogid koostöös tegevusterapeudi, eripedagoogi ja lapsevanematega andekale lapsele individuaalse arenduskava (IAK). Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava(IAK) rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

5.5 Lapsevanemate teavitamine

Lapse tugiteenustele suunamise vajadusest teavitab eripedagoog ja tegevusterapeut lapsevanemaid e-maili teel, kus palub lapsevanematel kinnitada oma nõusolek lapse tugiteenustel osalemiseks. Vajadusel ja/või vanema soovi korral vestlevad eripedagoog ja tegevusterapeut ka lapsevanematega individuaalselt, annab ülevaate planeeritavatest tegevustest ning annab lapsevanemale soovitusi lapse arendamiseks kodustes tingimustes.

5.6 Töö lastega

Toimub üks kord nädalas individuaalselt või 2-4 liikmelistes gruppides. Lapsed käivad eripedagoogi ja tegevusterapeudi juures plaani alusel, plaan koostatakse igal aastal oktoobrikuu jooksul. Plaanis võivad ette tulla muudatused, mis on seotud laste puudumistega, lasteaia või rühma ühistegevustega või personali koolitustega. Tegevusterapeut tegeleb lastega väljaspool plaani erakorraliselt ette tulnud negatiivsete emotsioonide ja/või sündmuste korral.

5.7 Koostöö teiste institutsioonidega

Vajadusel suunatakse hariduslike erivajadustega lapsed täiendavatele uuringutele Põhja-Eesti Rajaleidja keskusesse, kus toimub konkreetse lapse arengutasemest lähtuvalt pedagoogilis-psühholoogiline hindamine ja/või süvendatud kõneuuring, kus vajadusel antakse lapsevanematele soovitusi kas lapse sobivate õppe ja kasvatuse tingimuste kohaldamiseks, eriarstide poole lisauuringutele pöördumiseks ja/või lapse sobivasse erilasteaeda/rühma suunamiseks. Põhja-Eesti Rajaleidja keskusesse pöörduvad ka koolipikenduse taotlejad või lapsevanemad, kes soovivad kooliealisest noorema lapse kooli panna, kuid lapsevanemad, rühmaõpetajad ning lasteaia eripedagoog jäävad lapse kooliküpsuse saavutamise osas eriarvamusele.

5.8 Dokumentatsioon

Tegevusterapeudi ja eripedagoogi juures käivate laste nimekirjad kantakse eliis.ee keskkonda spetsialisti päeviku alla. Tegevusterapeut ja eripedagoog hindavad lapse arengut vähemalt kahel korral aastas (sügisel ja kevadel), oma lapse tulemustega on igal lapsevanemal võimalik Eliisis tutvuda.

Eripedagoog koostab igale lapsele tugiteenuste kaardi⁹, kus on näha arengu üldised eesmärgid ning kuupäevaliselt läbiviidud tegevused, viimased kajastuvad lapsevanemale ka Eliisis. Lapsevanemal on soovi korral õigus tutvuda tugiteenuste kaardiga. Rühmakaaslastest oluliselt erineva arengutasemega lastele või lastele, kellele on eriarsti poolt määratud diagnoos, koostatakse individuaalne arenduskava (IAK). Individuaalne arenduskava (IAK) koostatakse koostöös lapsevanematega, rühmaõpetajatega ja lasteaia eripedagoogiga. Individuaalse arenduskava (IAK) rakendatavust hinnatakse vähemalt kahel korral õppeaastas ja vajadusel viiakse sisse kohandused. Teiste erialaspetsialistide poole pöördumiseks koostavad rühmaõpetajad koostöös tegevusterapeudi ja eripedagoogiga lapse individuaalse arengu jälgimise kaardi.

⁹ Vaata LISA 11 „Tugiteenuste kaart“

5.9 Harkujärve lasteaia individuaalse arenduskava (IAK) koostamise korraldus

Individuaalne arenduskava (IAK) on dokument, mis määrab kindlaks erivajadusi arvestava õpetuse individuaalsed eesmärgid ja sisu, õpetuse protsessi ja ajalise kestuse, õppematerjali kohandamise ja hindamise.

Rühmakaaslastest oluliselt erineva arengutasemega lastele või lastele, kellele on eriarsti poolt määratud diagnoos, koostatakse individuaalne arenduskava (IAK). IAK koostatakse koostöös lapsevanematega, rühmaõpetajatega lasteaia tegevusterapeudi ja eripedagoogiga. IAK rakendatavust hinnatakse vähemalt kahel korral õppeaastas ja vajadusel viiakse sisse kohandused.

Teiste erialaspetsialistide poole pöördumiseks koostavad rühmaõpetajad koostöös eripedagoogiga lapse individuaalse arengu jälgimise kaardi.

IAK teostamise eeldusteks on:

- a) õpetajate ettevalmistus ja valmisolek,
- b) lapsevanemate soov ja valmidus koostööks ning
- c) spetsialistide võrgustiku olemasolu lasteaias.

IAK rakendamine võimaldab arvestada erivajadustega lapse ja tema perekonna vajadusi, aitab tagada lapse turvalise ja võimetekohase arengu. IAK rakendamine peamiseks viisiks on võimetekohase õpetuse pakkumine.

IAK koostamises järgmised etapid:

- 1) võimaliku erivajadustega lapse märkamine,
- 2) erivajaduste kahtluse korral täpsustavad hindamistegevused,
- 3) lasteaia ja spetsialistide võrgustiku omavaheline arutelu ilma lapsevanemata.
- 4) lapsevanemad kutsutakse arenguestlusele ning neile tutvustatakse eelnevalt kirja pandud kava, tehakse vajadusel parandusi ja täiendusi lapsevanemalt lisanduva informatsiooni alusel.
- 5) IAK rakendamine nii, nagu arenguestlusel lapsevanematega kokku lepitakse.
- 6) IAK koostamisel lähtuvad õpetajad ja spetsialistid konkreetsest lapsest ja valivad välja probleemsed valdkonnad.
- 7) IAK täitmise jooksul teevad õpetajad ja spetsialistid märkmeid edasiminekuks ja probleemide kohta.
- 8) IAK koostamine on meeskonnatöö, milles osalevad kõik lapsega tegelevad täiskasvanud: õpetajad, õpetaja abi, erialaspetsialistid, tervishoiutöötaja, juhtkonna esindaja ja lapsevanemad.
- 9) IAK, kui omavaheliste kokkulepete dokument, kinnitavad kõik osapooled allkirjaga.

Kui nõustamiskomisjon kinnitab aastase koolipikenduse vajalikkuse, koostavad õpetajad lapsele vastavasisulise IAK .

6 LAPSEVANEMAGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Koostöö lapsevanemaga algab enne lasteaeda tulekut. Laps ja lapsevanemad saavad tutvuda lasteaiaiga, lapse rühma ja õpetajatega. Uutele lastevanematele korraldatakse mai või juunikuus vestlusring koos õpetajatega, kus vanemad saavad neid huvitavat ja lasteaeda puudutavat infot (lasteaia kodukord ja päevakava, vajalikud riided, koostöö tähtsus õpetaja ja lapsevanemate vahel jne). Koostöös lastevanematega (sügisene koosolek) arutatakse läbi lasteaia ning rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted, tähtsamad üritused, õppekäigud ning uute laste puhul ka rühmareeglid. Iga aasta septembris kooskõlastatakse vanemate ja õpetajate ootused ning eesmärgid läbi rühma tegevuskava.

Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Pedagoog loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.

Lapsevanematega koostöö vormid:

- individuaalne vestlemine lapse tuleku ja lahkumise ajal
- personaalsed kirjalikud teated vanematele
- oluline info rühma teadete tahvil, lasteaia kodulehel, ELIIS-is
- elektrooniline kirjavahetus (e-post, rühma list)
- lastevanematega kohtumine kindlaksmääratud ajal
- lapse arenguestlus
- lastevanemate nõustamine ja koolituste läbiviimine
- avatud uste päevad rühmas ja lasteaias
- lastevanemate osalemine lasteaia- ja rühmaüritustel
- lastevanemate koosolekud ¹⁰sügisel ja vajadusel kevadel

Vajadusel toimub lasteaias lapsevanemate nõustamine õppe- ja kasvatustöö küsimustes (edaspidi pedagoogiline nõustamine). Pedagoogiline nõustamine on aktiivne koostöö protsess

¹⁰ Vaata LISA 12 „Lastevanematega koosoleku läbiviimise kord“

lapsevanemaga, et leida lahendusi kasvatusprobleemidele või võimaldada tal paremini toime tulla laste kasvatamisega.

Õppeaasta algul valivad iga rühma lapsevanemad ühe liikme ja asendusliikme lasteaia hoolekogusse. Hoolekogu koosolekud toimuvad vastavalt hoolekogu tööplaanile. Lapsevanemaid kaasatakse läbi hoolekogu lasteaia arengukava koostamisse ning arendustegevusse. Lasteaias viiakse läbi lastevanemate rahulolu uuringuid.

7 LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Lasteaia õppekava uuendamine ja täiendamine toimub vastavalt vajadusele, lähtudes:

- pedagoogilise nõukogu ettepanekutest ja soovitudest
- eelnenud õppeaasta analüüsist
- kohaliku omavalitsuse ettekirjutustest ja määrustest
- riiklikest prioriteetidest ja seadusandluse muudatustest
- muudatused koostatakse pedagoogilise nõukoguga ja tutvustatakse hoolekogule

Õppekava kinnitatakse direktori käskkirjaga.

LISAD

LISA 1 Õppe- ja kasvatustegevuse päeviku täitmine ELIISI keskkonnas

Õppe- ja kasvatustegevuse päeviku täitmine toimub ELIISI keskkonnas ja see on ametlik dokument, mille täitmine on igal lasteaia tööpäeval kohustuslik ning mille eest vastutab rühma õpetaja.

Läbiviidud õppetegevuste kohta teevad õpetajad sissekanded kella 16.00. Õppe- ja kasvatustegevuse sissekanne algab tegevuse liigiga, seejärel tegevuse pealkiri ning tegevuse sisu olulised osad, õppe-, laulu-, liikumise- jms mängud nimetusega jne. Sissekanded on kooskõlas kuukavas planeerituga ning lähtuvad Saka-ringist.

Joonis 1 Saka ring

Läbiviidud õppe- ja kasvatustegevused kajastuvad ELIISI keskkonnas järgnevalt:

- Teema ja eesmärk
- Individuaalne töö lastega (sh lapse arengu analüüsimine jms)
- Muud tegevused (organiseeritud huvitavad lisategevused, üritused, teatritest osavõtt, vabaaja rolli- ja loovmängud, laste sünnipäevade tähistamine jms, mis on toetanud eesmärkide rakendumist).
- Analüüs: Lühike ja konkreetne analüüs eesmärkide täitmisele

Lasteasutuse õppealajuhataja kontrollib igapäevaselt päevikute täitmist ning kinnitab need kuu lõpus.

LISA 2 Rühma õppeaasta tegevuskava struktuur

Lasteaia ja rühmade õppeaasta tegevuskavad kinnitatakse direktori poolt 15. septembril.

Rühma aasta tegevuskavas kajastuvad:

- rühma koosseis: laste vanuseline ja sooline koosseis, laste huvid, individuaalsus, erinevad kultuuritraditsioonid, rühma tavad jne.
- õppeaasta eesmärgid ja põhimõtted: eesmärgid lähtuvad lasteaia üldeesmärkidest ja põhimõtetest ning rühma eripärast. Nad on aluseks õppeprotsessi planeerimisel ning temaatilise aastakava koostamisel.
- õppeaasta jooksul käsitletavad kuuteemad
- rühmasisesed üritused
- rühmasisesed õppekäigud
- planeeritud koostöö lastevanematega
- laste arengu hindamise läbiviimise ajaline plaan õppeaasta jooksul
- rühma õpperaha kasutamise prioriteedid
- nõustamine mitte eesti keelt kõnelevate peredega.
- suvekuudele planeeritakse õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on mängulisel õuetegevusel

Rühmade õppeaasta tegevuskava tutvustatakse lapsevanematele ja võimalusel kaasatakse lapsevanemaid õppe- ja kasvatustegevuse protsessi. Rühma tegevuskavad koostatakse arvutis, nad kuuluvad lasteaia õppekava juurde ja asuvad rühmades. Lähtuvalt lasteaia õppekavast, õppeaasta tegevuskavast, rühma õppeaasta tegevuskavast ja rühma laste vanusest koostavad rühmade õpetajad oma rühmas kuu projekti mis sisaldab:

- kuu projektiteema
- tulemused mis on märgitud ELIISI
- eesmärgid
- nende lõimumine
- läbiviimiseks kasutatavad mängud ja liisusalmid ning õppekirjandus
- kasutatavad vahendid
- planeeritud õppekäik
- muusika- ja liikumistegevused
- vanemate kaasatus

Rühma tegevuskavad on paindlikud so õpetajad võivad muuta planeeritud teemasid, tegevusi, üritusi jne vastavalt laste huvidest ja aktuaalsusest tingitud muudatustele ning lastevanemate poolt pakutud võimalustele. Muudatused kajastatakse ELIISIS ja õppeaasta tegevuskavas ning analüüsitakse rühma õppeaasta aruandes.

LISA 3 Päevakava

Kuni kolme aastased lapsed

7.30 - 8.30	Laste vastuvõtmine, vabategevus, individuaalsed tegevused
8.30 - 8.50	Hommikusöök
9.15 - 11.40	Õppe- ja kasvatustegevused, õuetegevused
11.45 - 12.10	Lõunasöök
12.15-12.30	Ettevalmistus puhketunniks
12.30- 15.00	Päevane uneaeg
15.00 - 15.30	Järkjärguline ärkamine, riietumine ja mängimine
15.30 - 15.50	Õhtuode, terviseamps
16.00 – 18.00	Valiktegevused, individuaalsed tegevused, vabamäng, laste kojuminek

3-7 aastatse laste päevakava

7.30 - 8.30	Laste vastuvõtmine, vabategevus, individuaalsed tegevused
9.00 - 9.20	Hommikusöök
9.25 - 12.20	Õppe-kasvatustegevused, õuetegevused
12.20 - 13.00	Lõunasöök
13.00 - 15.00	Unejuttude lugemine, puhketund
15.00 - 15.50	Vabamäng, individuaalne tegevus
15.50 - 16.20	Õhtuode, terviseamps
16.20 – 18.00	Vabamäng, individuaalsed tegevused, laste kojuminek

VALVERÜHM ja avatud:

7.00 - 8.30	Valverühm, laste vastuvõtmine, vabategevus
18.0 - 18.30	Vabamäng, valverühm, laste kojuminek

LISA 4 Arengukaart

Lapse nimi		Sugu	
Sünniaeg		Vanus	
Kodune aadress			
Kodune keel			
Lasteaia nimi			
Rühma nimi ja liik			
Õppepäevi käesoleval õppeaastal		Kohalkäidud päevade arv	
1. Lühiiseloostus			
2. Keel ja kõne			
3 Matemaatika			
4. Kunst			
5. Muusika			
6. Liikumine			

7. Kõne areng(täidab logopeed)	
8. Eesti keel kui teine keel	
9. Eesmärgid ja ettepanekud edaspidiseks	
Koostajad	
Lapsevanem	
Koostamise kuupäev	
Arenguvestluse kuupäev	

Kaart on valmis, lapsevanematele avalikustatud

LISA 5 Arengumapi struktuur

Lapse arengu dokumenteerimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp, kuhu kogutud materjal annab ülevaate lapse saavutustest ja arengust lasteasutuses viibitud perioodi jooksul. Lapse arengu vaatluslehele tehakse sissekandeid pidevalt kogu õppeaasta jooksul. Lapsevanemal on talle sobival ajal võimalik tutvuda oma lapse arengumapiga. Lasteaiast lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

Arengumapp sisaldab:

- Lapse andmeid, ütluseid, jutukesi, huvitavaid ütlemissi, sõnalist loomingut tema oskusi, tugevad külgi, eakaaslaste hinnanguid, vaba aja kunstitöid koos kommentaaridega, erinevaid töölehti, fotosid lapse tegemistest, ema-isa mõtteid lapse kohta, eelnevate aastate arenguveestluse materjale, lapsevanema küsitluslehti
- lapse arenguveestluse kokkuvõte, õpetaja ja lapsevanema poolt allkirjastatuna.
- vajadusel individuaalne arenduskava

LISA 6 Lastevanematega arenguvestluste kokkuvõte ja aruanne

LASTEVANEMAGA ARENGUVESTLUSE KOKKUVÕTE

1. Arenguvestlus toimus
(millal, kp, kellaeg, kus?)
2. Arenguvestlusel osalesid
Lapsevanema/te, õpetaja ja teiste osalejate nimed
3. Arenguvestluse aluseks olid:
Ankeetide, arengumapp, lapse arengu hindamise tabelid ja muu materjali loetelu
.....
4. Lapse arengu hetkesesisu lühikirjeldus
.....
.....
.....
.....
.....
5. Lapse arengu lähieesmärkide määratlemine (tähelepanu tuleks pöörata, mida vaja arendada/muuta)
.....
.....
.....
.....
6. Tegevuskava aastateks (lapse edasise arendamise/toetamise eesmärgid ja põhimõtted. Ettepanekud edaspidiseks)
.....
.....
.....
.....
7. Koostöövõimalused (kodu + lasteaed lapse arendamisel ja toetamisel)
.....
.....
.....
.....
8. Lapsevanemaga tagasiside arenguvestluse kohta
.....
.....
.....

Lapsevanema (te) allkiri

Õpetaja (te) allkiri

LISA 7 LASTEVANEMATEGA ARENGUVESTLUSTE ARUANNE 20../20.. õ.a.

Rühm:	
Laste arv rühmas:	
Läbiviidud arenguvestluste arv:	
Mitu lapsevanemat keeldus vestlusest: Põhjus:	
Arenguvestlused toimusid (aeg, koht)	.
Arenguvestluse aluseks olid (Milliseid abimaterjale kasutasite arenguvestluse läbiviimiseks? N. kutse, küsimustikud, ankeetide, dokumentide ja muu materjali loetelu)	
Kuidas vormistasite arenguvestluse kokkuvõtte? (kirjalik aruanne vms.)	.
Lastevanemate arvamus arenguvestluse kohta	
Rühma laste arengu lähieesmärgid (tähelepanu tuleks pöörata, mida vaja arendada/muuta)	
Tegevuskava aastaks (lapse edasise arendamise/toetamise eesmärgid ja põhimõtted, ettepanekud edaspidiseks)	
Arenguvestlustes väljatoodud koostöövõimalused (kodu + lasteaed) lapse arendamisel/toetamisel	
Milline on teie, kui rühmaõpetaja arvamus arenguvestluste kohta? (ka mured ja probleemid)	

Kuupäev:

Rühmaõpetajad:

LISA 8 Harkujärve lasteaia koolivalmiduskaardi väljastamise kord ja koolivalmiduskaart

Harkujärve lasteaia koolivalmiduskaardi väljastamise kord

Mõiste:

Lasteaia õppekava läbinule annab lasteasutus välja **koolivalmiduskaardi**, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemusi üldoskustes ning õppekasvatustegevuse valdkondades lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed.

Koolivalmiduskaardi aluseks on lapse arengu hindamise ja arenguestluse tulemused.

1. Üldsätted:

- 1.1 Koolivalmiduskaart on ametlik dokument.
- 1.2 Kõik koolivalmiduskaardid registreeritakse.

2. Koolivalmiduskaardi koostamine.

- 2.1 Koolivalmiduskaart vormistatakse arvutis, korrektses keeles Harkujärve lasteaia ühtse vormi alusel.
- 2.2 Koolivalmiduskaart koostatakse Eesti Vabariigi ametlikus asjaajamiskeeles (eesti keel)
- 2.3 Koolivalmiduskaart :
 - 4.3.1. on neutraalne ja hinnanguvaba, toetab lapse enesehinnangut, lähtub konkreetsest lapsest, väärtustab tema saavutusi, tunnustab tema toimetulekut ja arenemist ning positiivseid hoiakuid ja huve;
 - 4.3.2. toob esile lapse arengu tugevad küljed ning annab soovitusi ka edaspidiseks;
- 4.4 Koolivalmiduskaardi koostamisest võtavad osa kõik lapsega töötanud pedagoogid ja erispetsialistid ja allkirjastavad kaardi.
- 4.5 Koolivalmiduskaart koostatakse 2 eksemplaris, millest üks esitatakse lapsevanemale ja teine jääb lasteaeda.

3. Koolivalmiduskaardi väljastamine

- 3.1 Koolikohustuslikus eas lapsele (PGS § 9 lg 2 alusel on koolikohustuslik laps, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks)
 - 5.1.1. Koolivalmiduskaart väljastatakse lapsevanemale lasteasutusest lahkudes (alates 1.06-31.08)
 - 5.1.2. Vanem esitab koolivalmiduskaardi kooli, kus laps asub õppima

5.2.Koolikohustuslikust east nooremale lapsele .

5.2.1. Koolivalmiduskaart väljastatakse hiljemalt käimasoleva aasta 1. maiks.

5.2.2. Lasteaia kohustus on hinnata koolivalmidust, õppima asumist ei pea soovitama, kui pedagoogid seda õigeks ei pea ning laps ei ole reaalselt koolivalmis.

5.3. Koolikohustuse edasilükkamise korral.

5.3.1. Kui laps ei ole oma tervisest tulenevalt saavutanud koolikohustuslikku ikka jõudes õpingute alustamiseks vajalikku valmidust, võib ta nõustamiskomisjoni soovitusel asuda koolikohustust täitma ühe õppeaasta võrra hiljem (PGS § 9 lõige 3).

5.3.2. Lasteaed väljastab koolivalmiduskaardi, mille lapsevanem esitab nõustamiskomisjonile alates käimasoleva aasta 1. märtsist.

5.3.3. Nõustamiskomisjon teeb otsuse hiljemalt käimasoleva aasta 31.augustiks.

6.Koolivalmiduskaardi säilitamine

6.1 Harkujärve lasteaias säilitatakse koolivalmiduskaart Eliisi arhiivis

6.2 Koolivalmiduskaartide säilimisaeg on 5 aastat.

Koolivalmiduskaart

Lapse nimi		Sugu	
Sünniaeg		Vanus	
Kodune aadress			
Kodune keel			
Lasteaia nimi			
Rühma nimi ja liik			
Lasteaias käidud aeg			

1. Lapse lühiiseloostus	
Keel ja kõne	
Matemaatika	
Loovtegevused	
Motoorika	
2. Lisainfo	
3. Pere tähelepanekud, soovid ja ettepanekud	
Koostajad	
Väljastas	
Lapsevanem	
Kuupäev	

Kaart on valmis, lapsevanematele avalikustatud

Lisa 9 Lapse arengu jälgimise kaart ja individuaalne arenduskava (IAK)

(täidab eripedagoog)

Lapse arengu jälgimise kaart

Harkujärve lasteae

Üldandmed lapse kohta

Nimi:

Sünniaeg:

Vanus:

Lasteasutus:

Rühma liik:

Kodune keel:

1. Üld- ja peenmotoorika, füüsiline areng

--

2. Eneseteenindus

Oskused ja abi vajadus

--

3. Silmaring, huvid ja motivatsioon

--

4. Mäng ja sotsiaalsed oskused

Mänguoskused, suhted kaaslastega/täiskasvanutega

--

5. Emotsionaalne seisund ja käitumine

--

6. Suhtlemine ja kõne

Mitteverbaalne ja verbaalne suhtlemine, kõne mõistmine ja kasutamine

7. Tunnetustegevus

Tähelepanu, taju, mälu, mõtlemine

8. Kokkuvõte ja soovitused edasiste tegevuste osas

Kuupäev:

Õpetajad:

Lapsevanem:

LAPSE INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA nr 01.09.20...

Kaardi avamise aeg (lapse lasteaeda tulekul; lepingu jõustumise aeg):

Nimi:

Sünniaeg:

Rühma liik:

Kodune keel(ed):

Lisaandmed:

Lapse arendusmeeskond:

Õpetajad:

Õpetaja abi:

Muusikaõpetaja:

Liikumisõpetaja:

Eripedagoog:

HETKETASEME KIRJELDUS ARENGUVALDKONDADE KAUPA

Õpetaja

Liikumisõpetaja

Muusikaõpetaja

Eripedagoog

Tegevusterapeut

1. Üld- ja peenmotoorika, füüsiline areng

2. Eneseteenindus

Õpetaja

Õpetaja-abi

3. Silmaring, huvid ja motivatsioon

Õpetaja

4. Mäng ja sotsiaalsed oskused

Õpetaja

Liikumisõpetaja

Eripedagoog

Tegevusterapeut

5. Emotsionaalne seisund ja käitumine

Õpetaja

Liikumisõpetaja

Muusikaõpetaja

Eripedagoog

Tegevusterapeut

6. Suhtlemine ja kõne

Õpetaja

Eripedagoog

Otsus: (vajab/ei vaja logopeedilist tugiteenust)

7. Tunnetustegevus

Õpetaja

Muusikaõpetaja

Liikumisõpetaja

Eripedagoog

Tegevusterapeut

8. Õpetaja tähelepanekud ja soovituselapse oskuste alusel

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad	Lapse tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed
Keel ja kõne		
Matemaatika		
Kunst		
Muusika		
Liikumine		

ÜHINE OTSUS

Otsus: (vajab/ei vaja individuaalset arenduskava)

Arendusliku töö eesmärgid:

Kognitiivsed oskused

	Koostamise kuu ja aasta	Koostamise kuu ja aasta
Eeldatavad oskused	Abistamine (abi väheneb)	Omandatus ja märkused

Peenmotoorika

	Koostamise kuu ja aasta	Koostamise kuu ja aasta
Eeldatavad oskused	Abistamine (abi väheneb)	Omandatus ja märkused

Suhtlemisoskused (rääkimine ja kõne mõistmine)

	Koostamise kuu ja aasta	Koostamise kuu ja aasta
Eeldatavad oskused	Abistamine (abi väheneb)	Omandatus ja märkused

Sotsiaalsed oskused

		Koostamise kuu ja aasta	Koostamise kuu ja aasta
Taunitav käitumine	Soovitav käitumine	Sekkumisviis	Omandatus ja märkused

Eneseteenindusoskused

	Koostamise kuu ja aasta	Koostamise kuu ja aasta
Eeldatavad oskused	Abistamine (abi väheneb)	Omandatus ja märkused

Individuaalse arenduskava koostajad:

Rühmaõpetajad:

Eripedagoog:

Tegevusterapeut:

Lapsevanem(ad):

Lapsevanemale!

Kinnitan, et olen tutvunud koostatud individuaalse arenduskavaga ja olen nõus, et vastavalt sellele rühma meeskond toetab minu lapse arengut.

Meeskonna tööjaotus on järgmine:

Õpetaja

Õpetaja-abi

Muusikaõpetaja

Liikumisõpetaja

Eripedagoog

Tegevusterapeut

Lapsevanem

Lisa 10 Tugiteenuste kaart

Lapse nimi:

Vanus:

Rühm:

Üldine tugiteenuste eesmärk 20.../20... õ/a:

[illegible]

Lisa 11 Lastevanemate koosolekute läbiviimise kord

Lastevanemate koosoleku etapid:

1. Koosoleku ettevalmistus
 - Mis on koosoleku kokkukutsumise tegelik põhjus?
 - Millist eesmärki püütakse koosoleku abil saavutada?
 - Millal ja kus peaks koosolek toimuma?
 - Milline peaks olema päevakord?
 - Milline on koosoleku pikkus?

Saata koosoleku kutse koos päevakorra punktidega lisatakse Eliis.ee sündmustesse vanematele nähtavaks 2 nädalat varem ja meeldetuletus saadetakse e-kirjana 2-3 päeva varem

2. Koosoleku läbiviimine

Lastevanemate koosoleku viivad läbi rühma õpetajad. Koosoleku alguses valitakse protokollija

Koosoleku käiku võiks kirjeldada järgnevalt:

- Koosoleku avamine (3-5 min)- toimumise põhjuste, reglemendi ja oodatud tulemuste selgitamine.
- Sissejuhatus (kuni 3 min) – hetkeseisu selgitamine, taustinformatsiooni andmine, vajadusel osavõtjate lühike tutvustamine.
- Eelmise koosoleku otsuste ülevaade - regulaarselt toimuvate koosolekute korral.
- Päevakorra ülevaatamine – eelnevalt saadetud e-postile tutvumiseks.
- Küsimused päevakorra täiendamise osas või muude ootuste kohta koosoleku suhtes.
- Päevakorra punktide ettekandmine, arutelu ja otsustamine
- Vastuvõetud otsuste kordamine ja koosoleku lõpetamine

Koosoleku alustamine on väga tähtis ja juba esimesed minutid määravad selle tulemuslikkuse ja üldise meelestatuse ning õhkkonna.

3. Protokollimine

Protokollija paneb kirja kõik arutluse all olevad ideed ilma neid täiendamata ja ümber sõnastamata.

Kokkuvõtvasse protokollile märgitakse:

- Koosoleku toimumise aeg (algus, lõpp), kuupäev, kuu ja aasta
- Osalejate arv
- Osalejate nimed ja (vajadusel) ametid
- Arutluste teemad
- Vastuvõetud otsused.

Kui protokollis on kirja pandud konfidentsiaalset teave, mille avalikuks tulemine kahjustaks osapooli, määratakse protokollile juurdepääsupiirang. Protokollile näidatakse Eliis-is.